

EUROPOS KOMISIJA
EUROPOS KOVOS SU SUK• IAVIMU TARNYBA (OLAF)

Veiklos ir politikos r•mimas
Suk• iavimo prevencija ir žvalgyba

Briuselis,
OLAF/C2/JK/MN/LM/AB

ATVEJ• SU ANONIMINIAIS DUOMENIMIS RINKINYS
STRUKT•RIN•S PRIEMON•S

2011 1 14

Komisijos komunikate „Suk•iavimo prevencija remiantis operatyvin•s veiklos rezultatais – dinamiška apsaugos nuo suk•iavimo koncepcija“¹, remiantis OLAF operatyvin•s veiklos patirtimi, nustatyti apsaugos nuo suk•iavimo metodai, skirti taikyti kitiems Komisijos padaliniais ir valstyb•ms nar•ms. OLAF, remdamasi šiuo komunikatu, teikia konkre•ius apsaugos nuo suk•iavimo produktus, pavyzdžiui, atvej• su anoniminiais duomenimis rinkinius.

Su džiaugsmu pristatau pirm•j• dažniausi• atvej• rinkin• strukt•rini• priemoni• srityje.

Šis rinkinys papildo Europos Komisijos suk•iavimo prevencijos strategij• strukt•rini• priemoni• srityje: jame sistemingai išnagrin•ti OLAF pastar•j• 7 met• operatyvin•s veiklos šioje srityje rezultatai. Šis rinkinys tur•t• pagilinti žinias apie suk•iavim• ir pad•ti užtikrinti apsaug• nuo suk•iavimo teikiant susijusius pasi•lymus d•l •statymo gali• turin•i• akt•. Jame taip pat apibendrinti OLAF žvalgybos veiklos rezultatai. Šie rezultatai gauti išnagrin•jus •vairius šaltinius, kaip antai strukt•rini• priemoni• srityje valstybi• nari• pateiktus pranešimus.

Be to, Komisija rengia bendr• kovos su suk•iavimu strategij•, pad•sian•i• tinkamiau reaguoti • esam• suk•iavimo rizik•, atsižvelgti • poky•ius, atsiradusius pri•mus Lisabonos sutart•, ir pasiekti ES institucij• politikos tikslus. Šiuo metu rengiama Komisijos kovos su suk•iavimu strategija bus daugiausia skirta suk•iavimo prevencijai, bet joje bus atsižvelgiama ir • kitus aspektus, vadovaujantis holistiniu poži•riu, be kurio neb•t• •manoma s•kmingai kovoti su suk•iavimu. Strategijoje bus pateiktas veiksm• planas su nustatytais operatyvin•mis priemon•mis. Aš manau, kad šis rinkinys, grindžiamas tokiu poži•riu, yra praktin• priemon•, pad•sianti tiek valstyb•ms nar•ms, tiek Komisijos tarnyboms nustatyti suk•iautoj• veikimo b•dus ir pavojaus ženklus.

Tod•l šis rinkinys bus pateiktas visiems suinteresuotiesiems subjektams: Komisijos padaliniais ir valstybi• nari• kompetentingoms institucijoms.

Esu •sitikin•s, kad tiek valdymo ir audito institucijoms, tiek už strukt•rini• priemoni• pasidalijam•j• valdym• atsakingoms Komisijos tarnyboms yra nepaprastai svarbu gilinti žinias apie suk•iavim•. •gijusios daugiau žini•, jos gal•s s•kmingiau nustatyti ir mažinti suk•iavim• ir taip geriau apsaugoti ES mokes•i• mok•toj• l•šas.

Algirdas Šemeta

Už mokes•ius ir muit• s•jung•, audit• ir kov• su suk•iavimu atsakingas Komisijos narys

¹ COM(2007) 806.

Aš, neseniai paskirtasis OLAF generalinis direktorius, su džiaugsmu pristatau šį dažniausiai atvejų rinkinį.

OLAF yra tarnyba, turinti išskirtinių galimybių derinti operatyvius veiklus ir kovos su sukčiavimu politikas.

Mūsų tyrimai atlieka administracinius tyrimus valstybėse narėse ir kitur. Mūsų sukčiavimo prevencijos pareigūnai, remdamiesi OLAF operatyviu veiklos patirtimi, gali nustatyti atvejus, iš kurių galima pasimokyti. Ši vertingą patirtį perteikiame savo partneriams –vairiomis praktinomis priemonėmis; šis rinkinys yra viena iš jų.

Valstybės narės praneša Komisijai apie struktūrinių priemonių srityje nustatytus pažeidimus. OLAF tvarko ir analizuoja šią informaciją. Šias analizes derinant su OLAF operatyviu veiklos patirtimi gaunama vertingos informacijos, padedančios už ES lėšų valdymą atsakingoms institucijoms užkirsti kelią sukčiavimui ir nustatyti sukčiavimo atvejus.

Siekiant veiksmingai apsaugoti ES finansinius interesus būtina vykdyti sukčiavimo prevenciją. Sukčiavimo prevencija ir tyrimai yra vienas kitą papildantys veiksmai. Atliekami tyrimai atgraso nuo sukčiavimo. Ekonomiškai veiksmingiausias būdas mažinti sukčiavimo poveikį visuomenei yra neleisti sukčiautojams nusikalsti.

Tikiu, kad šis rinkinys padės geriau užkirsti kelią sukčiavimui ir nustatyti sukčiavimo atvejus pagal bendrąją Komisijos kovos su sukčiavimu strategiją. OLAF toliau aktyviai padės kitoms Komisijos tarnyboms ir valstybėms narėms, dalydamasi su jomis savo kompetencija sukčiavimo prevencijos, nustatymo ir tyrimo srityse.

Visas susijusias tarnybas raginu naudotis šiuo rinkiniu ir dalytis su OLAF savo idėjomis ir patirtimi, kad visi kartu galėtume sėkmingai kovoti su sukčiavimu.

Giovanni Kessler

**OLAF generalinis
direktorius**

Turinys

1.	•VADAS	5
2.	ŠIO RINKINIO PASKIRTIS.....	5
3.	VERTINIMAS KONKRE•IUOSE SEKTORIUOSE	6
	A. Pažeidim• ir •tariam• suk•iavimo atvej•, apie kuriuos praneš• valstyb•s nar•s, statistin• analiz• – metin• ataskaita pagal SESV 325 straipsn•.....	7
	B. Žvalgybos projekt• rezultatai	9
	C. OLAF operatyvin•s veiklos rezultatai	10
4.	ŠIO RINKINIO STRUKT•RA.....	11
5.	ATVEJ• SU ANONIMINIAIS DUOMENIMIS RINKINYS.....	14
	1.1. Grup• „Suklastota deklaracija: padirbti ar suklastoti dokumentai arba nepateikti patvirtinamieji dokumentai“	16
	1.2. „Dvigubo finansavimo“ grup•.....	39
	1.3. Interes• konfliktas.....	42
	1.4. Vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimas	49
	1.5. Ne•gyvendinti, neužbaigti arba nesilaikant taisykli• •gyvendinti veiksmai.....	56
	1.6. Bendro finansavimo sistemos pažeidimas	66

1. VADAS

Pagal Sutarties 325 straipsnio 4 dalį turi būti nustatytos priemonės Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo prevencijos ir kovos su juo srityse, kad valstybėse narėse būtų sudarytos veiksmingos ir lygiavertės apsaugos galimybės.

Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1073/1999¹ OLAF užduotys yra atlikti tyrimus ir (pagal Reglamento (EB) Nr. 1073/1999² 1 straipsnio 2 dalį) padėti formuoti Europos Komisijos kovos su sukčiavimu politiką.

Tokiomis aplinkybėmis Komisijos komunikate „Sukčiavimo prevencija remiantis operatyvinės veiklos rezultatais – dinamiška apsaugos nuo sukčiavimo koncepcija“³ nustatytas apsaugos nuo sukčiavimo metodas, daugiausia pagrįstas OLAF operatyvinės ir žvalgybos veiklos rezultatais.

Mokymasis iš tiriamosios veiklos bei žvalgybos informacijos analizės rezultatų ir sukauptos patirties perdavimas kitiems Komisijos padaliniais ir, kai tinka, kitoms ES institucijoms bei valstybėms narėms yra vienas iš Komisijos sukčiavimo prevencijos politikos pagrindų.

Šis struktūrinis priemonių atvejų su anoniminiais duomenimis rinkinys yra trauktas šios srities bendrųjų sukčiavimo prevencijos strategijų (BSPS)⁴.

2. ŠIO RINKINIO PASKIRTIS

Šio rinkinio paskirtis – apibendrinti žinias, gautas iš OLAF tiriamosios ir žvalgybos veiklos praktinės patirties rezultatų, ir perduoti jas atitinkamoms Europos Sąjungos ir valstybių narių tarnyboms, siekiant didinti informuotumą apie sukčiavimą ir nustatyti sanglaudos politikos teisės aktų, administracinių procedūrų ir gyvendinimo sistemos silpnąsias vietas bei trūkumus.

OLAF nuomone, informuotumas apie pagrindinius pažeidimų veikimo būdus ir nustatytus gyvendinimo sistemų trūkumus padės Komisijai ir kompetentingoms nacionalinėms institucijoms geriau derinti savo kontrolės veiklą ir užtikrinti veiksmingesnę apsaugą nuo sukčiavimo ir pažeidimų.

Šis rinkinys skirtas vairių sukčiavimo prevencijos strategijos veikloje dalyvaujančių asmenų poreikiams tenkinti, be kita ko:

- galotiesiems leidimus suteikiantiems pareigūnams, atsakingiems už valdymo ir kontrolės sistemas (Regioninės politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių GD, bet taip pat Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD ir Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD),
- už valdymo ir kontrolės sistemas atsakingiems valstybių narių atstovams,
- vidaus audito struktūroms ir vidaus audito tarnyboms (IAS),
- OLAF tyrėjams, tolesnės priežiūros pareigūnams ir žvalgybos pareigūnams.

Šie naudotojai turi vairių ir iš dalies sutampančių poreikių:

- rizikos valdymo sprendimų priėmimas Komisijos ir nacionalinių lygmenimis,
- valdymo ir kontrolės sistemų gerinimas atsižvelgiant • analizės rezultatus ir nustatant dokumentų patikrą, patikrą vietoje ir audito prioritetus,
- auditų rengimas Europos Sąjungos bei valstybių narių lygmenimis ir OLAF tyrimai,
- patyrusių darbuotojų informuotumo didinimas⁵.

Be to, šiame rinkinyje bus apibendrintos svarbiausios išvados dėl kovos su sukčiavimu, kurias galima padaryti išanalizavus OLAF tyrimus ir strateginės žvalgybos veiklos struktūrinių priemonių sektoriuje. Prireikus bus pateikta rekomendacijų, kaip pagerinti sukčiavimo prevenciją.

Atliekant šią analizę taip pat remtasi duomenimis ir informacija, kuriuos valstybės narės pateikia vykdydamos savo įsipareigojimus pagal ES teisės aktus Pažeidimų valdymo sistemoje (angl. IMS).

OLAF operatyvinių patirties sisteminė analizė taip pat yra labai naudinga kaupiant žinią apie pagrindinius pažeidimų ir sukčiavimo ypatumus fondų. OLAF atvejų su anoniminiais duomenimis rinkinys bus svarbi rizikos analizė, informuotumo didinimo ir mokymo priemonių leidimus duodantiems padaliniais, siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui.

3. VERTINIMAS KONKREČIUOSE SEKTORIUOSE

Pagal Finansinio reglamento 53b straipsnį⁶ ir galiojančius konkrečių sektorių teisės aktus Komisija, remdamasi pasidalijamojo valdymo principu, perdavė gyvendinimo užduotis valstybėms narėms, todėl jų pagrindinė užduotis yra užtikrinti pažeidimų **prevenciją**, juos nustatyti ir ištaisyti⁷. Valstybės narės valdo beveik visus struktūrinius priemones skirtas biudžetui.

Struktūrinių priemonių srityje ES lygmeniu taikoma bendra teisinė sistema, tačiau jų gyvendinimas skiriasi •vairiose valstybėse narėse ir valstybių narių regionuose, net tas pačias priemones •vairios valstybės narės gyvendina skirtingai. Nors **tam tikri sukčiavimo⁸ modeliai yra būdingi visiems programavimo laikotarpiams ir visiems fondams**, praktikoje yra geriau taikyti konkrečiam programavimo laikotarpiui ir konkrečioms fondams skirtus metodus, siekiant užtikrinti, kad šis rinkinys atitiktų konkrečios naudotojų grupės, išmanomos reikiamas taisykles ir praktiką, poreikius.

Pagrindiniai struktūrinių priemonių veikloje dalyvaujantys Komisijos padaliniai yra Regioninės politikos GD, Užimtumo, socialinių reikalų ir lygių galimybių GD, Jūrų reikalų ir žuvininkystės GD ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD. Naudos gavėjai – viešosios ir privačios organizacijos.

Šio rinkinio antroje dalyje pateikta OLAF tyrimų analizė rodo, kad Europos Sąjungos finansiniams interesams struktūrinių priemonių srityje kenkiantis sukčiavimas, korupcija⁹ ir kitokia neteisėta veikla vykdoma viename ar daugiau iš trijų pagrindinių etapų: paramos skyrimo etape (rengiantis paskelbti kvietimų teikti paraiškas), atrankos procese ir gyvendinimo etape.

Galimi suk•iautojai naudojami valdymo ir (arba) kontrol•s sistem• tr•kumais, taip pat galimais nacionalini• gyvendinimo teis•s akt• tr•kumais¹⁰.

A. PAŽEIDIM• IR •TARIAM• SUK•IAVIMO ATVEJ•, APIE KURIUOS PRANEŠ• VALSTYB•S NAR•S, STATISTIN• ANALIZ• – METIN• ATASKAITA PAGAL SESV 325 STRAIPSN•

Atliekant OLAF žvalgybos informacijos analiz•, be kit• šaltini•, remiamasi pranešimais apie pažeidimus¹¹ ir •tariamus suk•iavimo atvejus¹², kuriuos pateikia valstyb•s nar•s¹³. Nuo 2006 m. valstyb•s nar•s, pranešdamos Komisijai apie pažeidimus, privalo nurodyti, ar tokie atvejai yra susij• su •tariamu suk•iavimu. Pažeidimas yra plati tiek ty•in•, tiek nety•in• elges• apimanti s•voka (tod•l ji, abstrak•iai kalbant, apima ir suk•iavim•), ta•iau •tarus suk•iavim•, šis •tarimas turi b•ti patvirtintas galutiniu baudžiamojo teismo sprendimu (*res judicata*), kad buvo suk•iaujama, tod•l suk•iavimas yra ty•inio elgesio (apgaul•s) dalis ir tuo skiriasi nuo pažeidimo.

Pirmojo tipo analiz•, grindžiama valstybi• nari• pateikta informacija, yra statistin• analiz•. OLAF remiasi pažeidim• ir •tariamo suk•iavimo atvejais, apie kuriuos valstyb•s nar•s praneš• Europos Komisijai per Pažeidim• valdymo sistem• (IMS)¹⁴.

•pareigojimas pranešti apie pažeidimus, susijusius su 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, yra nustatytas Reglamento (EB) Nr. 1828/2006 28 straipsnyje, o apie pažeidimus, susijusius su ankstesniais programavimo laikotarpiais, – Reglamento (EB) Nr. 1681/94 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2035/2005, 3 straipsnyje¹⁵.

Pažeidim• statistin• analiz• yra vienas svarbiausi• šaltini•, OLAF naudojam• rengiant Komisijos metin• ataskait• pagal SESV 325 straipsn•, ja taip pat remiamasi kasmetiniuose Komisijos ir valstybi• nari• koordinavimo susitikimuose, kuriuose siekiama suderinti kontrol•s strategijas.

Rengiant tris pastar•sias (2007–2009 m.) Komisijos metines ataskaitas, atlikus analiz• ir suklasifikavus suk•iavimo atvejus bei pažeidimus strukt•rini• priemoni• srityje, buvo nustatyti šie d•sningumai:

a) dažniausiai darom• pažeidim• r•šys metams b•gant iš esm•s nesikei•ia, ir tai patvirtina tam tikr• d•sningum• ir tendencij• pastovum• strukt•rini• priemoni• srityje ir valstybi• nari• pranešim• nuoseklum• (dažniausi – „netinkam• finansuoti išlaid•“ atvejai, antroje vietoje – „vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimai“);

b) bendrasis kodas „kiti pažeidimai“ teb•ra tre•ias dažniausiai naudojamas kodas klasifikuojant pažeidimus. Pažeidimams, kurie pranešimuose žymimi šiuo kodu, iš esm•s netinka joks kitas pranešim• teikimo sistemoje vartojamas apib•dinimas (tod•l tai yra „paskutinis kodas“);

c) keliose valstyb•se nar•se nustatyti „dokument• klastojimo“ atvejai. Viena valstyb• nar• išsiskiria didžiausiu nustatyt• atvej•, kuriems b•dingas šis pažeid•j• veikimo b•das, ir susijusi• pranešim• skai•iumi.

•vairioms valstyb•ms nar•ms teb•ra b•dingi skirting• r•ši• pažeidimai, apie kuriuos pranešama, ir šie skirtumai metams b•gant beveik nesikei•ia.

Rengiant 2000–2006 m. programavimo laikotarpio metin• ataskait• pagal SESV 325 straipsn•, atlikus analiz•, d•l suk•iavimo **masto** buvo padaryta išvada, kad iš 20 335 pažeidim•, apie kuriuos iki 2009 m. ketvirtojo ketvir•io praneš• visos valstyb•s nar•s, 2 234 buvo „tarimai suk•iavimu“. Maždaug 1 000 atvej• pažeid•j• veikimo b•das, apie kur• pranešta, buvo susij•s su padirbtais arba suklastotais pagalbos prašymais ir suklastotais patvirtinamaisiais dokumentais. Be to, apie maždaug 100 atvej• buvo pranešta kaip apie patvirtintus suk•iavimo atvejus.

Buvo apskaičiuota, kad bendras suk•iavimo dydis¹⁶ sudar• 0,25 % viso programavimo laikotarpio išmok•. Šis dydis nustatytas remiantis tik nacionalini• audito tarnyb• ar kit• ES arba nacionalini• kontrol•s institucij• nustatytais •tariamo ir patvirtinto suk•iavimo gaunant išmokas atvejais, apie kuriuos pranešta (tačiau neatsižvelgiant • nustatytus •tariamo suk•iavimo atvejus, apie kuriuos nepranešta, nei • jokių nenustatytus atvejus).

OLAF, atlikusi kasmetiniams dvišaliams susitikimams su valstybi• nari• audito institucijomis skirt• analiz•, nacionalin•ms institucijoms gali pateikti kelis suk•iavimo rizikos rodiklius, kuriuos galima suskirstyti • keturias grupes:

1) administraciniai rodikliai, kuri• paskirtis – vertinti kontrol•s ir valdymo strukt•r• tinkamum• suk•iavimui nustatyti ir apie j• pranešti:

- valdymo tr•kumai: juos galima •vertinti ištiriant išieškot• sum• lyg• (kuo mažesnis šis lygis, tuo blogesn• pad•tis), v•lavim• pranešti apie nustatytus pažeidimus, taip pat per Komisijos tarnyb•, Europos Audito R•m•, nacionalini• audito tarnyb• ir kit• •staig• audit• nustatytus faktus;
- kontrol•s tr•kumai: kontrol• galima vertinti kaip nepakankam•, kai apie pažeidimus n•ra reguliariai pranešama, kai kontrol•s rezultatai labai skiriasi nuo išor•s audito (Komisijos tarnyb•, Europos Audito R•m•, nacionalini• audito tarnyb•, nacionalini• kovos su suk•iavimu tarnyb•) rezultat• arba kai atlikti audit• pavedama priva•ioms organizacijoms, tinkamai j• nepriži•rint ir netikrinant j• darbo.

Kai yra valdymo ir (arba) kontrol•s tr•kum•, valdymo decentralizacija valstyb•je nar•je gali dar labiau pabloginti pad•t•;

2) geografinis rodiklis: išanalizavus •tariamus pažeidim• atvejus 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu, apie kuriuos buvo pranešta, paaišk•jo, kad tam tikrose geografin•se vietov•se toki• atvej• yra daugiau. Iš ties• daugiausia •tariam• suk•iavimo atvej• buvo nustatyta sostini• apylink•se, turtingiausiose valstybi• nari• vietov•se ir menkiau išsivys•usiose valstybi• nari• vietov•se;

3) ekonominiai ir socialiniai rodikliai: suk•iavimo rizika yra didesn• statybos, atliek• šalinimo ir (kai kuriose valstyb•se) turizmo sektoriuose. Kalbant apie susijusias socialines s•lygas, reikia pažym•ti, kad aukštesnis korupcijos suvokimo lygis ir didesnis baudžiam•j• nuosprendži• už viešojo administravimo srityje padarytus nusikaltimus skaičius yra teisin•s valstyb•s požymiai;

4) special•s rodikliai: kiekvienoje valstyb•je nar•je (taip pat valstybi• nari• regionuose) susiklosčiusiai pad•čiai vertinti galima nustatyti specialius rodiklius, atsižvelgiant • konkrečius aplinkos, ekonomini• ir socialini• s•lyg• arba esam• administracini• strukt•r• ypatumus.

Galiausiai atlikus šiam rinkiniui skirtą statistinį analizę, kurios metu ištirti IV skyriuje aprašytas grupės suskirstyti pažeidimai, apie kuriuos pranešta, buvo patvirtintos minėtos kasmetiniams koordinavimo susitikimams skirtos analizės išvados.

Svarbiausi šios statistinės analizės rezultatai iš ties patvirtino, kad dažniausi pažeidimai, apie kuriuos pranešama (19 %) ir kurie siejami su didžiausiomis lėšų sumomis (22 %), yra susiję su „netinkamomis finansuoti išlaidomis“. Tai gali reikšti, viena vertus, kad tinkamumo finansuoti taisyklės nėra pakankamai aiškios galutiniam naudotojui ir, kita vertus, kad pirmojo lygmens kontrolė paprastai yra veiksmingai taikoma šios rūšies pažeidimams.

Atsižvelgiant susijusias lėšų sumas (16 %), „viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai“ yra antra svarbiausia pažeidimų rūšis.

Šis pažeidimas kartais padaromas tik todėl, kad neteisingai suprantami viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai arba trūksta žinių apie tinkamas procedūras, tačiau atliekant baudžiamosios veikos tyrimus kartais išaiškinami tyrimai viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimai, dėl korupcijos arba „favoritizmo kultūros“ naudingi konkrečiam konkurso dalyviui.

Išanalizavus taikomus pažeidimų nustatymo metodus nustatyta, kad dažniausiai pranešama apie šiuos pažeidimų nustatymo metodus: „dokumentų kontrolė“, „nacionalinės institucijos administracijos arba finansų kontrolė“, „kiti kontrolės būdai“, „kiti faktai“, „Bendrijos kontrolė“ ir „ikiteisminis tyrimas“. Tiriama sukėlimo atvejai dažniausiai nustatomi remiantis teisiniais tyrimais, valstybės biudžeto kontrole ir nacionaline kovos su sukėlimu tarnybų darbu. Visi šie kontrolės metodai paprastai yra susiję su antrine veikla ir su institucijų, kovojančių su sukėlimu, arba teisėsaugos institucijų, kurios nedalyvauja prastoje ES sektorių teisės aktų nustatytoje kontrolės grandinėje, veiksmais.

B. ŽVALGYBOS PROJEKTŲ REZULTATAI

OLAF, vykdydama bendrojoje sukėlimo prevencijos strategijoje nustatytus rizikos vertinimo veiksmus, gyvendino bandomųjų projektų viename iš ES regionų ir kitų projektų vienoje iš valstybių narių.

Informacijos šaltiniai apie pažeidimus, apie kuriuos praneš valstybės narės, OLAF tyrimus, konkrečiai *ad hoc* suteiktą informaciją nacionalinių institucijų prašymu, Komisijos tarnybų, nacionalinių audito tarnybų ir Europos Audito Rūmų audito ataskaitas, taip pat internete ir spaudoje paskelbtas oficialias vyriausybės ataskaitas.

Remiantis šia analize, buvo sukurta konceptuali sistema, kurioje galima nustatyti grėsmės priežastis ir nustatyti grėsmę trijuose pagrindiniuose projektų ciklo etapuose:

- a) paramos skyrimo etape administratorius, rengiančius kvietimų dalyvauti konkurse, gali kreiptis politinės valdžios atstovai arba nusikalstamų grupuočių ar kitų organizacijų nariai, siekdami daryti taktinius kriterijų nustatymui bei konkurso sąlygoms ir taip iš pat pradžių nulemti rezultatus;
- b) atrankos etape asmenys arba asmenų grupės, veikiantys juridinių subjektų vardu arba priklausantys nusikalstamoms grupuotėms, gali imtis neteisėtų veiksmų siekdami paveikti viešųjų pirkimų procedūrų rezultatus arba gauti finansavimą, nors projektas netenkina privalomų sąlygų arba yra ekonomiškai neperspektyvus;

- c) •gyvendinimo etape akivaizdžiai didžiausi • gr•sm• kelia galutinis l•š• gav•jas (asmuo arba grup•, organizacija), kuris gali vykdyti •vairius veiksmus siekdamas:
- 1) pavogti dal• numatyt• skirti l•š•;
 - 2) vis• finansin•s paramos sum• arba jos dal• panaudoti savanaudiškiems tikslams;
 - 3) išvengti tikrinim•.

Be to, turint omenyje bendrai finansuojam• priemoni• •gyvendinimui regioniniu lygmeniu b•ding• didel• decentralizacij• ir asmeninius ryšius, kuriuos palyginti mažuose geografiniuose plotuose užmezga l•š• gav•jai ir už veiksm• •gyvendinim• atsakingi asmenys, yra didesn• interes• konflikt• tikimyb• – ypa• pradiniuose projekto ciklo etapuose.

Atsižvelgiant • du iki šiol atliktus suk•iavimo rizikos vertinimus, si•loma:

- d) per Komisijos skaidrumo iniciatyv•, kurios tikslas – viešai paskelbti Europos fond• l•š• gav•j• pavadinimus, reik•t• paskelbti ir t• bendrovi•, kurios iš ties• •gyvendina projektus (t. y. gauna didžiausias l•š• sumas) galutinio naudos gav•jo vardu, pavadinimus;
- e) ypa• didel• gr•sm• kyla samdant nepriklausomas bendroves pirmojo arba antrojo lygio tikrinimams atlikti. Valstyb•ms nar•ms si•lome šiais atvejais taikyti specialias centralizuotas „tikrintoj•“ atrankos konkurs• proced•ras;
- f) siekiant toliau didinti galimybes kovoti su suk•iavimu, galima •kurti nacionalines arba regionines „karšt•sias linijas“, kad žmon•s gal•t• pranešti apie savo •tarimus. Tai jau pasi•lyta pagal bendr•j• suk•iavimo prevencijos strategij• (BSPS);
- g) reik•t• apsvarstyti galimybes papildyti Komisijos audito metodik•. Projekt• auditas yra iki šiol laikomas b•tinu ir juo galima papildyti sistem• audit•;
- h) valstybi• nari• institucijos tur•t• dažniau (ir veiksmingiau) tikrinti projekt• •gyvendinim• vietoje;
- i) siekiant užkirsti keli• suk•iavimui ir nustatyti jo atvejus, b•tina centralizuoti visus ES išlaid• duomen• rinkinius. Nacionalin•s kovos su suk•iavimu tarnybos paprastai yra centralizuotos, tod•l reik•t• leisti joms reguliariai naudotis šia informacija, ypa• tose valstyb•se, kuri• administracija yra labai decentralizuota;
- j) reik•t• geriau informuoti •staig• darbuotojus apie pavojaus ženklus ir suk•iavimo schemas.

C. OLAF OPERATYVIN•S VEIKLOS REZULTATAI

Atlikta statistin• analiz• apima nacionaliniu lygmeniu •tart• suk•iavimo atvej• ir nustatyt• pažeidim• kiekybinius ir kokybinius aspektus, o pateikti atvejai su anoniminiais duomenimis rodo OLAF tiriamosios veiklos patirt• ir atskleidžia dažniausius pažeid•j• veikimo b•dus bei sanglaudos politikos •gyvendinimo sistemos tr•kumus.

Svarbiausi nustatyti tr•kumai:

- a) trūksta konkrečių sankcijų už pažeidimus, padarytus dėl aplaidumo gyvendinant sanglaudos politiką. Šias sankcijas galima nustatyti nacionalinės teisės aktuose remiantis Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 5 straipsnio 1 dalimi;
- b) išorės tautos grėsmė valdymo ir audito sistemų nepriklausomumui;
- c) prasta pirmojo lygmens kontrolės kokybė;
- d) galimybė galutiniam naudos gavėjui deklaruoti išlaidas gryniaisiais pinigais.

Be to, iš konkrečios OLAF operatyvinės patirties galima spręsti, kad:

- bankams ir (arba) finansų įstaigoms dalyvaujant programų valdymo ir kontrolės procesuose kaip tarpinams institucijoms, gali būti neužtikrinamas pakankamas galutinio naudos gavėjo ir kontrolės vykdytojų užduočių atskyrimas, nes tos pačios organizacijos kartais gali būti naudos gavėjos ir kartu finansų įstaiga ir (arba) banko privačio klientas;
- pirmojo lygmens kontrolė, kai vairiuose projekto etapuose atliekami tik prasti dokumentų tikrinimai, nepadedą nustatyti galimos nesėžiningos ir (arba) netinkamos veiklos. Jeigu nėra nustatyti konkretūs, išmatuojami, pasiekiami, pagręsti ir savalaikiai (angl. SMART – *Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Timely*) privalomi projektų tikslai, padidėja rizika, kad finansinė pagalba bus netinkamai naudojama ir reikiamas poveikis nebus pasiektas tinkamu laiku;
- kai skiriamas nacionalinis, regioninis ir Sąjungos finansavimas iš daugelio šaltinių, jo tikslai labai dažnai sutampa, o jei neatliekami derami tikrinimai centrinės valdžios lygmeniu, galima manyti, kad yra didelė dvigubo finansavimo rizika. Ši rizika yra dar didesnė tose valstybėse narėse, kurios tvirtina vadinamąjį „atgaline data finansuojamų projektų“ išlaidas.

4. ŠIO RINKINIO STRUKTŪRA

Šiame rinkinyje duomenys yra aiškiai ir glaustai išdėstyti remiantis sukėjavimo prevencijos modulių¹⁷.

OLAF parengė sukėjavimo prevencijos IT priemonę kaip integruotą savo elektroninės bylą valdymo sistemos (angl. *Case Management System*) modulį. Ja naudodamiesi galintieji OLAF pareigūnai gali imtis tolesnių finansinių ir administracinių priemonių, o žvalgybos analitikai – sistemingai ir iš anksto nustatytais metodais nagrinėti OLAF tyrimų rezultatus arba kitus svarbius duomenis. Naudojantis sukėjavimo prevencijos modulių gautus duomenis galima suskirstyti remiantis vairiais kriterijais (pavyzdžiui, pagal susijusį fondą, valstybę narę, programavimo laikotarpį, generalinį direktoratą, programą arba nustatyto pažeidimo rūšį).

Naudojant sukėjavimo prevencijos modulį renkami duomenys, skaitant žvalgybos informaciją, kuriais OLAF remiasi gyvendindama Komisijos sukėjavimo prevencijos politiką. Šie duomenys yra daugiausia susiję su tolesnėmis finansinėmis priemonėmis po OLAF tyrimo, tačiau taip pat naudojami iš baudžiamąjį bylą, kuriose remiamasi savitarpio pagalba, iš stebimų bylą ir bylą, kuri pradėti nebuvo pagrindo (OLAF nepradėjo tyrimo), gauti duomenys, o išimtiniais atvejais – ir vykdomų tyrimų duomenys. Taip pat pateikiama informacija apie pažeidimų klasifikaciją, apie kurią pranešta valstybėms narėms, vykdančioms

savo pareigojimus pranešti apie pažeidimus. Naudojamas modulis yra pritaikytas rekomendacijoms rengti, juo taip pat bus remiamasi papildant dažniausiai atvejais rinkini.

Siekiami ne pateikti išsami informacija, o atskleisti būdingiausius konkrečių atvejų ypatumus, kad ateityje būtų galima užkirsti kelią panašioms pažeidimams.

Komisijos padaliniais ir institucijoms paprašius jiems gali būti suteikta papildomos informacijos apie šiame rinkinyje aprašytus veikimo būdus.

Informacija šiame rinkinyje yra išdėstyta taip:

Sritis

Politikos sritis. Šiame rinkinyje aprašytos OLAF tirtos bylos ERPF, ESF, EŽOGF orientavimo skyriaus ir ŽOFP struktūriniai priemonių srityje, susijusios su 1994–1999 m. ir 2000–2006 m. programavimo laikotarpiais.

Pažeidimo klasifikacija

Sukčiavimo (pažeidimo) rūšis pasirenkama iš sąrašo (žr. priedą).

Pavojaus ženklinimo (remiantis bendruoju vertinimu) sutartinės spalvos: geltona — oranžinė — raudona

Atvejai su anoniminiais duomenimis vertinti pagal tai, kokią grėsmę jie kelia ES biudžetui arba ES institucijų reputacijai ES piliečių ir ekonominės veiklos vykdytojų aktyve. Šis vertinimas apima šiuos veiksnius:

- pažeidimo poveikis,
- ar sunku yra nustatyti pažeidimą arba imtis prevencinių priemonių, ir
- ar tokie pažeidimai kartojasi.

		NUSTATYTOS SUKČIAVIMO PREVENCIJOS PRIEMONĖS ¹⁸	PAŽEIDIMO KARTOJIMASIS (nebūtinai pagal tūpa priemonę)	POVEIKIS ES FINANSINIAMS INTERESAMS arba VAIZDŽIUI
<i>Geltona</i>	MAŽAS PAVOJUS	Sisteminis kontrolis	Pavienis atvejis	Ribotas poveikis (pvz., tinkama finansuoti, bet dirbtinai padidinta išlaidų dalis)

Oranžinė	VIDUTINIŠKAS PAVOJUS	Kontroliniai nustatymai konkretūs rizikai	Nedaug OLAF operatyvinių bylų	Vidutinis poveikis (pvz., su išankstiniu finansavimu susijęs sukčiavimas)
Raudona	DIDELIS PAVOJUS	Jokios prevencinės priemonės	Daug OLAF operatyvinių bylų	Reikšmingas poveikis (pvz., sufalsifikuotas visas projektas, viešųjų pirkimų pažeidimai)

Veikimo būdo (sukčiavimo modelio, pažeidimo) aprašymas

Šioje dalyje su anoniminiais duomenimis aprašomas pažeidimas, tariamas sukčiavimas, neteisėta veikla arba korupcija ir susiję veiksmai.

• ia pateikiama informacija, • kuri finans srities darbuotojai turėtų atsižvelgti per visą išlaidų ciklą.

Nustatyti trūkumai

Šioje dalyje aprašomi bet kokie OLAF nustatyti valdymo ir kontrolės sistemų pagal gyvendinamą nacionalinę programą ar kitokius trūkumai, suteikiant nusikaltimo vykdytojams galimybę arba padėjį jiems nusikalsti.

• ia nesiekama pareikšti OLAF nuomonės, kad leidimus duodanti tarnyba ir (arba) valstybės narė turėtų vykdyti papildomą kontrolę ar imtis papildomų priemonių, – • ia pateikiama OLAF nuomonė, kaip tokie pažeidimai būtų būtų galima išvengti.

• galiojimus suteikiantis pareigūnas ir (arba) atitinkama valstybės narė privalo imtis tinkamų ir rizikos lygį atitinkančių priemonių.

Pavojaus ženklai

Pavojaus ženklai – tai rodikliai, rodantys pokyčius arba situacijas, kai gali būti padaryta pažeidimų arba gali kilti tariamas sukčiavimas.

Jeigu kvietime teikti paraišką yra nustatytos labai griežtos sąlygos, tai, pavyzdžiui, gali reikšti, kad tos sąlygos yra specialiai pritaikytos vienam rangovui. Kai tas pats vertintojas atlieka daug vertinimų arba yra susijęs su finansavimo prašančia organizacija, tai gali rodyti, kad yra interesų konfliktas.

Žinodami, kad yra pavojaus ženklai, Komisijos finansų valdymo pareigūnai turėtų sustiprinti budrumą; šios žinios turėtų padėti jiems nustatyti panašius veikimo būdus ir imtis priemonių, pavyzdžiui, atlikti papildomus tikrinimus, pranešti OLAF ir t. t.

Naudojant Komisijos uždraustą subjektų duomenų bazę, t. y. išankstinio perspėjimo sistemą (kuri yra mažiau svarbi struktūrinėmis priemonėmis), užtikrinama informacijos sklaida apie subjektus, kuriuos reikėtų laikyti keliančiais

gr•sm• ES interesams, o šiame rinkinyje siekiama su suinteresuotaisiais subjektais pasidalyti informacija apie pažeidim• modelius ir pavojaus ženklus.

Rekomendacija (kai yra)

OLAF, išanalizavusi tam tikrus atvejus arba atvej• grupes, ketina pateikti konkre•i• ir (arba) bendro pob•džio rekomendacij•. Viena rekomendacija gali b•ti tinkama keliems atvejams ir (arba) su jais susijusi.

5. ATVEJ• SU ANONIMINIAIS DUOMENIMIS RINKINYS

Turinys

Paiškinimai

ANS numeris	Apsaugos nuo suk•iavimo bylos numeris
Sritis	Strukt•rinis fondas, kuriam daro poveik• •tariamas suk•iavimas ar pažeidimas
PL	Programavimo laikotarpis, kuriuo •gyvendintas projektas su pažeidimais
Pažeidimo klasifikacija	Atliekant tyrim• nustatyto •tariamo suk•iavimo ar pažeidimo r•šis
Pažeidimo kodas	Kodas, kuriuo žymimas •tariamas suk•iavimo atvejis arba pažeidimas Pažeidim• valdymo sistemoje (IMS)
Ar pranešta IMS	Nurodoma, ar valstyb• nar• praneš• apie •tariam• suk•iavim• arba pažeidim•
Pavojaus sutartin• spalva	Nurodomas •tariamo suk•iavimo arba pažeidimo, nustatyto OLAF tyrimais, pavojingumas
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	•tariamam suk•iavimui arba pažeidimui b•dingo veikimo b•do aprašymas
Nustatyti tr•kumai	Nurodomi sistemos tr•kumai, kuriais pasinaudojo suk•iautojas arba pažeid•jas
Pavojaus ženklai	Nurodomi veiksmai, aplinkyb•s arba faktai, kurie gali reikšti, kad yra suk•iaujama arba daromas pažeidimas

1.1. Grup• „Suklastota deklaracija: padirbti ar suklastoti dokumentai arba nepateikti patvirtinamieji dokumentai“

ANS numeris	172
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastota deklaracija
Pažeidimo kodas	818
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas (viešoji institucija) vadovujan•iajai institucijai pateik• seno nekilnojamojo turto renovacijos ir naudojimo „visuomen•s reikm•ms“ projekt•.</p> <p>Atliekant tyrimus nustatyta, kad galutinis naudos gav•jas, siekdamas atitikti atrankos kriterijus, vadovujan•iajai institucijai pateik• suklastotas deklaracijas.</p> <p>Skirta subsidija buvo atgaline data apskaityta 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu, nes tuo metu, kai vadovujan•ioji institucija pri•m• sprendim• finansuoti projekt•, jis jau buvo •gyvendintas.</p> <p>Atgaline data finansuojami projektai – tai projektai, kurie jau yra •gyvendinti arba •gyvendinami ir finansuojami iš valstyb•s finansini• ištekl•, kuriuos vadovujan•ioji institucija nusprendžia <i>ex post</i> finansuoti naudodama strukt•rini• fond• ištekl•ius su s•lyga, kad t• finansini• ištekl• skyrimas atitikt• priemon•s tiksl• ir ES sanglaudos politikos •gyvendinimo reglamente nustatytas taisykles.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas paramos skyrimo projektui etape pateik• suklastotas deklaracijas vadovujan•iajai institucijai.</p>

	Konkrečiau kalbant, galutinio naudos gavėjo nurodytos „visuomenės reikmės“ niekada nebuvo tenkinamos ir galutinis naudos gavėjas tyčia klaidingai deklaravo, kad jis yra to žemės sklypo ir renovuotino nekilnojamojo turto savininkas.
Nustatyti trūkumai	Teisės aktai: nebuvo nustatytą atgaline data finansuojamiems projektams skirtą kovos su sukiaivimu taisykli. Valdymo (kontrolės) sistema: galutinio naudos gavėjo deklaracija valdymo sistemoje nebuvo sutikrinta su valstybinė žemės kadastru duomenimis. Trūko vidaus nurodymų, kaip pirmojo lygmens kontrolės institucija turėtų atlikti patikras, taip pat susijusias su nekilnojamojo turto tikrojo naudojimo bdo patikrinimu. Pranešimo apie pažeidimus sistema yra nepatikima, nes valstybė narė nepraneš apie pažeidim.
Pavojaus ženklai	Subsidija skirta už jau gyvendintą projekt. Pakeista projekto rezultato numatytoji vieta.

ANS numeris	143
Sritis	ESF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastota deklaracija – Suklastoti dokumentai – Naudos gavėjas netenkina reikalavimų dI kokybės
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	214 – 408 – 818
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukiaivimo modelio	Ekonominės veiklos vykdytojas, netenkinantis bendrųjų privalomų kvietimo teikti paraišką slygų dI kompetencijos, organizavimo ir

apibūdinimas	<p>kvalifikacijos, paprašius subsidijos profesinio mokymo kursams rengti.</p> <p>Tačiau šis veiklos vykdytojas, norėdamas rodyti, kad atitinka kvietimo teikti paraišką reikalavimus, vadovaujamajai institucijai pateikė suklastotus dokumentus ir suklastotas deklaracijas. Be to, jis nurodė per didelę tinkamą finansuoti išlaidų sumą vadovaujamajai institucijai pateiktoje išlaidų deklaracijoje.</p> <p>Sukėlavimui palengvino galutinio naudos gavėjo pažintis su vadovaujamios institucijos vertinimo grupės (t. y. už finansuotino projekto atrankos atsakingo organo) nariu.</p> <p>Veikimo būdas: paramos skyrimo projektui etape ekonominės veiklos vykdytojas paprašius subsidijos ir pateikė vadovaujamajai institucijai suklastotas deklaracijas ir suklastotus dokumentus, atitinkančius jam taikomus atrankos kriterijus. Dėl šių suklastotų deklaracijų bei dokumentų ir dėl vertinimo grupės nario daromo spaudimo ekonominės veiklos vykdytojui buvo suteikta subsidija ir jis tapo galutiniu naudos gavėju pagal veiklos programą.</p> <p>Įgyvendinimo etape galutinis naudos gavėjas vadovaujamajai institucijai pateikė prašymą finansuoti išlaidas, kurios viršijo tikrąsias projekto išlaidas – šiuo tikslu jis vietoj išlaidas patvirtinančių skaitmenų arba lygiavertį dokumentą pateikė suklastotą išlaidų deklaraciją.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: paramos skyrimo procedūrose dalyvavęs asmuo stengėsi, kad subsidija būtų skirta konkrečiam ekonominės veiklos vykdytojui.</p> <p>Nebuvo pateikta gairių dėl patikrų, kurias reikėtų atlikti paramos projektui skyrimo etape, siekiant patikrinti galutinio naudos gavėjo pajamų įgyvendinti projektą.</p> <p>Vadovaujamieji institucija nepateikė vertinimo grupės nariams pasirašyti nešališkumo deklaracijos. Dokumentai, kuriuos pateikė galutinis naudos gavėjas, pagrįsdamas prašomas finansuoti išlaidas, ir kuriuos priėmė vadovaujamieji institucija (galutinio naudos gavėjo parengtos deklaracijos be patvirtinamųjų dokumentų), neatitiko struktūrinio fondo įgyvendinimo taisyklių ir patikimo finansų valdymo principo.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutinis naudos gavėjas pateikė deklaracijas be dokumentų, patvirtinančių jo atitiktą reikalavimams ir (arba) patirtas išlaidas.</p> <p>Vadovaujamieji institucija patikėjo projektą atrankai kitam organui.</p> <p>Projektą įgyvendino ne pats galutinis naudos gavėjas, o kiti juridiniai ir (arba) fiziniai asmenys.</p>

ANS numeris	265 – 165 – 169 – 186 – 187
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti patvirtinamieji dokumentai – Suklastotos s•skaitos
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	213 -214 – 103
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutiniam naudos gav•jui (vietos valdžios institucij• •steigtai kooperatinei bendrovei) skirta subsidija infrastrukt•ros projektui •gyvendinti. Tada galutinis naudos gav•jas paskyr• projekto vadovu fizin• asmen•. Šis asmuo nebuvo nei galutinio naudos gav•jo kooperatyvo narys, nei jo darbuotojas, ir galutinis naudos gav•jas jo veiklos nesteb•jo.</p> <p>Projekto vadovas (•galiotas veikti galutinio naudos gav•jo vardu) sudar• su viena bendrove subrangos darb• sutart•.</p> <p>Šis rangovas ne tik nesilaik• su galutiniu naudos gav•ju pasirašytos sutarties s•lyg•, siekdamas sumažinti išlaidas, bet ir pateik• galutiniam naudos gav•jui ir per j• – vadovaujan•iajai institucijai – suklastotas s•skaitas fakt•ras, kuriose nurod• niekada nepatirtas išlaidas.</p> <p>D•l suklastot• s•skait• fakt•r• rangovo s•skaitos taip pat buvo klaidingos.</p> <p>Veikimo b•das: subsidijos skyrimo etape galutinis naudos gav•jas dar• spaudim• vadovaujan•iajai institucijai d•l konkretaus projekto finansavimo. Š• spaudim• buvo dar lengviau daryti ir jis buvo didesnis d•l galutinio naudos gav•jo – vietos valdžios, turin•ios didel• politin• •tak• – specifinio pob•džio. Sudarius projekto sutart•, galutinis naudos gav•jas paskyr• vadov•, kuris •gyvendino projekt• jo vardu, bet nenustat• projekto vadovo veiklos sistemos, kurioje b•t• užtikrinama kontrol•, skaidrumas ir atskaitingumas.</p>

	<p>Projekto vadovas, kuriam buvo suteikti visapusiški galiojimai veikti galutinio naudos gavėjo vardu, ne tik paskyrė savo bendrovė darbams atlikti (todėl galutinio naudos gavėjo vardu veikiantis asmuo ir rangovas turėjo bendrą interesą), bet ir dirbtinai padidino projekto išlaidas.</p> <p>Išlaidos buvo dirbtinai padidintos pateikus vadovaujančiai institucijai rangovo suklastotas sąskaitas fakturas ir neatlikus kai kurių galutinio naudos gavėjo su rangovu pasirašytoje sutartyje nustatytą darbų.</p> <p>atraukus suklastotas sąskaitas ir rangovo apskaitos sistemą, jis dėl to parengė klaidingas sąskaitas.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: sukčiauti buvo manoma, nes trūko galutinio naudos gavėjo kontrolės, skaidrumo ir atskaitingumo taisyklių laikymosi, todėl projekto vadovas galėjo <i>de facto</i> be jokios priežiūros priimti sprendimus ir skirstyti projektui įgyvendinti skirtas lėšų sumas.</p> <p>Vadovaujančioji institucija nepatikrino, ar galutinis naudos gavėjas taikė reikiamas procedūras ir kontrolės priemones, kurias taikant būtų buvęs užtikrintas skaidrumo ir atskaitingumo principų laikymasis.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas neprižiūrėjo projekto įgyvendinimo.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Rangovo finansiniai sunkumai.</p> <p>Rangovo prašymas pakeisti galutinius terminus ir sutarties sąlygas.</p>

ANS numeris	175
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Netikri ir suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Ar pranešta IMS	Taip
Pažeidimo kodas	213 – 214
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė

Sukčiavimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas dirbtinai padidino savo išlaidas ir pateikė vadovaujajai institucijai suklastotas sąskaitas faktūras, kuriose nurodė niekad nepatirtas išlaidas.</p> <p>Veikimo būdas: galutinio naudos gavėjo (ribotos turtingos atsakomybės akcinės bendrovės) akcininkai steigė kitą ribotos turtingos atsakomybės akcinę bendrovę, kurios vienintelis paskirtis buvo išrašyti suklastotas sąskaitas faktūras. Šios sąskaitos faktūros buvo pateikiamos galutiniam naudos gavėjui, siekiant dirbtinai padidinti išlaidas. Šios fiktyvios akcinės bendrovės buveinė buvo tose pačiose patalpose ir jos darbuotojai tariamai buvo tie patys kaip ir galutinio naudos gavėjo.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: nebuvo sistemos arba analizės, kuria remiantis būtų galima atkreipti dėmesį patvirtinamųjų dokumentų, kuriuos galutinis naudos gavėjas pateikė savo išlaidoms pagrįsti, ir kitą vadovaujamosios institucijos surinktą duomenų neatitikimus (šiuo atveju neatitikimas buvo didelis, nes galutinis naudos gavėjas ir pagrindinis jo tiekėjas turėjo tą patį adresą).</p>
Pavojaus ženklai	<p>Reikšminga projektų išlaidų dalis priskiriama tik vienam galutinio naudos gavėjo tiekėjui.</p> <p>Tie patys galutinio naudos gavėjo ir jo tiekėjo akcininkai.</p> <p>Galutinio naudos gavėjo ir vieno iš jo tiekėjų adresai sutampa. Tiekėjas yra nutraukęs prekybą dėl veiklos užbaigimo arba bankroto.</p>

ANS numeris	285
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Pažeidimo kodas	213
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus	Oranžinė

sutartin• spalva	
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas, gav•s subsidijas iš keli• tos pa•ios valstyb•s nar•s vadovaujan•i•j• institucij•, •gyvendino kelis profesinio mokymo projektus.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas vadovaujan•iosioms institucijoms pateik• prašym• finansuoti personalo išlaidas, kurios daugiau kaip du kartus viršijo tikt•sias išlaidas.</p> <p>Veikimo b•das. Galutinis naudos gav•jas savo personalo išlaidas dirbtinai padidino dviem skirtingais b•dais:</p> <p>a) jis deklaravo neteisingas (ir dirbtinai padidintas) išlaidas darbuotojams pagal valandin• darbo užmokest•. Tikrosios darbo užmokes•io išlaidos (kartu su mokes•iais, socialin•mis •mokomis ir administracin•mis išlaidomis) kiekvienam darbuotojui buvo perpus mažesn•s už deklaruotas išlaidas;</p> <p>b) deklaruotas darbo valand• skai•ius buvo dirbtinai padidintas.</p> <p>Siekdamas nusl•pti suk•iavim•, galutinis naudos gav•jas kartu su savo išlaid• deklaracija pateik• suklastot• išlaid• tikrumo patvirtinim•, kur• išdav• atestuotas auditorius.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Audito sistema. Vidaus gair•se n•ra sisteming• nuostat•, kad reikt• atlikti papildomus to paties galutinio naudos gav•jo •gyvendinam• panaši• projekt• auditus, kai atliekant projekto audit• nustatomi reikšmingi pažeidimai.</p> <p>Išlaidas patvirtin•s auditorius – galutinio naudos gav•jo darbuotojas arba rangovas (nesilaikoma užduo•i• atskyrimo principo).</p> <p>Vadovaujan•ioji institucija, vykdydama pirmojo lygmens kontrol•, netikrino darbuotoj• atlyginim• ir (ar) darbo sutar•i• – jai pakako galutinio naudos gav•jo auditoriaus išduoto išlaid• patvirtinimo.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Sunki galutinio naudos gav•jo finansin• pad•tis, dėl kurios padid•jo jo poreikis suk•iauti.</p> <p>Daugiau kaip pus• vis• projekto išlaid• tenka vieninteliui sandoriui.</p> <p>Išlaidas patvirtina galutinio naudos gav•jo darbuotojas arba rangovas.</p>

ANS numeris	314
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti dokumentai – Netinkamos finansuoti išlaidos
Pažeidimo kodas	213 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Buvo skirtas finansavimas dviejų galutinio naudos gavėjų projektams, pagal kuriuos buvo numatyta imtis veiksmų vietos administracijos ir pilietinės visuomenės bendradarbiavimui stiprinti.</p> <p>Galutinio naudos gavėjų akcininkai buvo politikai ir vietos valdžios atstovai.</p> <p>Svarbiausia galutinio naudos gavėjų veikla buvo seminarai ir konferencijos. Tačiau paaiškėjo, kad ta veikla buvo vykdoma savaitgaliais poilsio vietose ir daugeliu atvejų nebuvo jokių veiklų patvirtinami duomenų, pavyzdžiui, dalyvių sąrašo, renginių santraukos ar kitų renginiui skirtų arba per renginį parengtų dokumentų.</p> <p>Be to, paaiškėjo, kad seminarų ir studijų temos, vietos ir laikas (savaitgaliai) buvo pasirinkti visiškai atsitiktinai ir jokiais būdais nepadėjo siekti projekto tikslo.</p> <p>Veikimo būdas: steigtos nevyriausybinės asociacijos arba ribotos turtingos atsakomybės akcinės bendrovės, turinčios labai nedaug kapitalo ir menkai išvystytą infrastruktūrą. Prašant skirti subsidijų buvo dirbtinai sukurtos sąlygos, reikalingos tai subsidijai gauti. Vadovaujant institucijai buvo deklaruotos dokumentais nepatvirtintos ir projekto bei veiklos programos tikslai neatitinkančios išlaidos, siekiant vienintelio tikslo – pateisinti netinkamas finansuoti išlaidas.</p> <p>Šias išlaidas daugiausia sudarė galutinio naudos gavėjo vadovų arba akcininkų (ar jų giminaičių) apgyvendinimo viešbučiuose ir automobilių</p>

	nuomos išlaidos.
Nustatyti pažeidimai	<p>Valdymo sistema (kontrolės sistema): buvo daromas politinis spaudimas, užuot skyrus subsidijų geriausiems projektams, ji skirti konkrečioms naudos gavėjams. Nepakankamai tikrinti su galutinio naudos gavėjo mokėjimo prašymais pateikti patvirtinamieji dokumentai.</p> <p>Vadovaujamoji institucija netaikė ir (arba) nesilaikė viešųjų pirkimų gairių ir vidaus taisyklių ir nenustatė viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų per savo atliekamas patikras vietoje.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutinio naudos gavėjo ir vadovujančiosios institucijos tarpusavio santykiai ir (arba) pažintys.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas steigė iškart prieš teikiant paraišką subsidijai gauti.</p> <p>Galutinio naudos gavėjo vadovybė neturi arba beveik neturi patirties konkrečioje veiklos gyvendinimo srityje.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas per daug apibendrintai ir neaiškiai apibūdina vykdomus veiksmus.</p> <p>Daug išlaidų patiriama savaitgaliais arba ne galutinio naudos gavėjo buveinėje, o kitoje vietoje.</p> <p>gyvendinant projektą gauti keli labai panašūs rezultatai.</p>

ANS numeris	176
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Ar pranešta IMS	Taip
Pažeidimo kodas	213
Pavojaus sutartinė spalva	Raudona

<p>Sukūlavimo modelio apibūdinimas</p>	<p>Galutinis naudos gavėjas vadovaujant institucijai pateikė suklasotą sąskaitą faktūrą, siekdamas dirbtinai padidinti išlaidas ir taip gauti didesnes kompensacijas.</p> <p>Veikimo būdas</p> <p>Galutinio naudos gavėjo veiksmai:</p> <p>a) jis (ji) suklastojo iš tiekėjo gautas sąskaitas faktūras, paprasčiausiai prirašydamas (-a) nulį prie sumos, nurodytos pirkimo sąskaitoje faktūroje (taip, pavyzdžiui, vietoj 100 EUR sumos sąskaitoje buvo nurodyta 1000 EUR suma);</p> <p>2) ši dirbtinai padidinta suma (šiuo pavyzdyme – 1000 EUR) jis (ji) sumokėjo tiekėjui. Tai buvo padaryta todėl, kad atlikus patikrinimą galutinio naudos gavėjo banko pažymoje ir buhalteriniame apskaitoje būtų buvę nustatyti neatitikimai;</p> <p>3) jis (ji) pateikė suklasotą sąskaitą faktūrą vadovaujant institucijai, siekdamas (-a) neteisėtai gauti išmoką (1000 EUR vietoj 100 EUR);</p> <p>4) kai tik vadovaujanti institucija jam (jai) sumokėjo nepagrįstai didelę sumą (1000 EUR), jis (ji), pareiškęs (-usi), kad jo (jos) buhalteris padarė klaidą, paprašė tiekėjo grąžinti skirtumą (900 EUR = 1000 EUR – 100 EUR) tarp pradinės tikrosios sąskaitos faktūros sumos (100 EUR) ir permokėtos netikros sumos (1000 EUR).</p>
<p>Nustatyti trūkumai</p>	<p>Valdymo ir kontrolės sistema:</p> <p>Nebuvo patvirtinamųjų dokumentų sutikrinimo bendrųjų taisyklių ir gairių.</p> <p>Nebuvo atliekama suklasotų sąskaitų faktūrų pateikimo rizikos analizė.</p> <p>Nebuvo žinomos galutinio naudos gavėjo nurodytų pirkinių rinkos kainos.</p>
<p>Pavojaus ženklai</p>	<p>Sąskaitose faktūrose pateiktos apvalios sumos.</p> <p>Vienas tiekėjas arba daug vairių tiekėjų.</p> <p>Užsienio tiekėjas, nors prekes (paslaugas) už tokį pačią arba mažesnę kainą galima įsigyti vietos rinkoje.</p> <p>Kaina yra kur kas didesnė už vidutinę rinkos kainą.</p>

ANS numeris	148
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti dokumentai – Suklastotos s•skaitos fakt•ros – Korupcija
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	213 – 850
Pavojaus sutartin• spalva:	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas pateiktuose suklastotuose dokumentuose ir suklastotose s•skaitose fakt•rose nurod• per didel• išlaid• sum•.</p> <p>Suklastoti dokumentai buvo susij• su mokymo kursais, kurie iš ties• niekada nebuvo surengti arba buvo surengti tik iš dalies.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas suklastojo kai kuriuos mokymo kurs• patvirtinamuosius dokumentus: apskaitos dokumentus, dalyvi• s•rašus, pirkimo s•skaitas fakt•ras.</p> <p>Tada jis, siekdamas gauti išmokas, pateik• šiuos dokumentus vadovaujan•iajai institucijai.</p> <p>Pateiktieji dokumentai tur•jo b•ti vadovaujan•iosios institucijos patikrinti vykdant pirmojo lygmens kontrol•. Ta•iau už šiuos tikrinimus atsakingas asmuo, gav•s galutinio naudos gav•jo kyš•, nusl•p• suk•iavim•.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: valdymo sistema nebuvo veiksminga d•l už j• atsakingo darbuotojo korupcijos.</p> <p>Pirmojo lygmens kontrol• nebuvo patikima.</p> <p>Mokomiems asmenims nebuvo suteikta pakankamai informacijos ir nebuvo deramai išaiškinta mokymo tikslas, trukm• bei s•lygos.</p> <p>Audito institucija netaik• rizikos analiz•s sistemos, kurioje ji b•t• gal•jusi nustatyti galimus korupcijos arba dokument• klastojimo atvejus.</p>

Pavojaus ženklai	<p>Finansuojama daug to paties galutinio naudos gavėjo organizuojam mokymo kursų, kuriems skiriamos nedidelės lėšos sumos.</p> <p>Galutinio naudos gavėjo finansinis arba veiklos pajūgumas, turint omenyje didelį įgyvendinam projektų skaičių, yra menkas.</p>
------------------	--

ANS numeris	147
Sritis	ESF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	213 – 214
Pavojaus sutartin spalva	Oranžinė
Sukėjavimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas klastojo su įgyvendintais mokymo kursais susijusius dokumentus ir kaupė suklastotus skaitis, kuriose buvo nurodytos niekada nepatirtos arba tik iš dalies patirtos išlaidos.</p> <p>Veikimo būdas: galutinis naudos gavėjas vadovaujant institucijai pateikė suklastotus arba iš dalies suklastotus dokumentus, pavyzdžiui, dalyvių sąrašus ir mokymo patalpų nuomos arba mokytojų atlyginimų skaitis faktūras, siekdamas gauti išmokas už mokymo užsiėmimus, kurie nebuvo surengti arba kuriuose dalyvavo mažiau mokinių negu buvo nurodyta dokumentuose.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: pirmojo lygmens kontrolė buvo nepatikima ir tik iš dalies vykdoma.</p> <p>Mokomiems asmenims nebuvo suteikta pakankamai informacijos ir nebuvo deramai išaiškinta mokymo tikslas, trukmė bei sąlygos.</p> <p>Audito institucija netaikė rizikos analizės sistemos, kurioje ji būtų</p>

	<p>galėjusi nustatyti skait fakt r klastojimo atvejus.</p> <p>Per pirmojo lygmens kontrol nebuvo patikrintos visos (100 %) galutinio naudos gavėjo deklaruotos išlaidos.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Dalyvi s raše pateikti dalyvi parašai gali atrodyti panašs, tarsi padti to paties asmens.</p> <p>Sskaitose faktrose pateiktos suapvalintos sumos; sskaitos faktros išrašytos vairi tiekj, bet j forma yra panaši; sskaitoje faktroje pateiktas klaidingas arba kit sskaitos faktros duomen neatitinkantis PVM moktojo kodas.</p>

ANS numeris	145
Sritis	EŽ OGF Orientavimo skyrius
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastota deklaracija – Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Ar pranešta IMS	Nepranešta
Pažeidimo kodas	213 – 214
Pavojaus sutartin spalva	Oranžin
Suk iavimo modelio apib dinimas	<p>Galutin naudos gavja savivaldyb gavo subsidij senam istoriniam pastatui renovuoti ir išsaugoti. Darbus atlikti ji patikjo rangovui.</p> <p>Taiau galutinio naudos gavjo ir rangovo pasirašytoje sutartyje buvo numatyta renovuoti pastat, siekiant rengti jame viešbut.</p> <p>Taigi, priešingai tam, k praneš galutinis naudos gavjas, pažeidžiant kvietimo teikti paraiškas slygas ir nesilaikant veiklos programos tikslo, subsidija buvo panaudota pastatui paversti viešbu iu, o ne jame esan iam paveldui išsaugoti.</p>

	<p>Be to, galutinis naudos gav•jas, siekdamas dirbtinai padidinti savo išlaidas, pateik• vadovujan•iajai institucijai suklastotas s•skaitas fakt•ras.</p> <p>Veikimo b•das: savivaldyb• pateik• vadovujan•iajai institucijai paraišk•, kurioje papraš• skirti subsidij• senam istoriniam pastatui renovuoti.</p> <p>Ta•iau siekiant •rodyti, kad kandidatas atitinka visus kvietime teikti paraiškas nustatytus atrankos kriterijus, kartu su paraiška buvo pateiktos suklastotos deklaracijos ir suklastoti dokumentai. Suklastotomis deklaracijomis buvo siekiama nusl•pti žem•s sklypo bei renovuotino pastato nuosavyb• ir tikr•j• projekto tiksl• (ne išsaugoti vietos paveld•, o paversti sen• istorin• pastat• viešbu•iu).</p> <p>D•l savivaldyb•s atstov• daromo politinio spaudimo vadovujan•iajai institucijai ir d•l pateikt• suklastot• dokument• buvo nuspr•sta finansuoti projekt•.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas darbus atlikti patik•jo rangovui, su kuriuo susijusi• ekonomini• interes• tur•jo svarbiausi savivaldyb•s pareig•nai ir kiti jos atstovai.</p> <p>Galiausiai galutinis naudos gav•jas, siekdamas dirbtinai padidinti savo išlaidas, projekto •gyvendinimo etape pateik• savo rangovo išrašytas suklastotas s•skaitas fakt•ras.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: vadovujan•iajai institucijai dar• •tak• politin•s partijos.</p> <p>Nebuvo parengt• gairi• d•l oficiali• dokument•, kuriuos privalo pateikti kandidatai, siekdami •rodyti, kad atitinka visus kvietime teikti paraiškas nustatytus kriterijus.</p> <p>Kandidato pateikti dokumentai ir deklaracijos nebuvo patikrinti paramos skyrimo etape.</p> <p>Užbaigus projekt• nebuvo atliktos patikros vietoje.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutinis naudos gav•jas pateikia savo deklaracij• vietoj kompetenting• institucij• išduotos oficialios pažymos (šiuo atveju kandidatas pateik• savo deklaracij• vietoj žem•s sklypo ir pastato nuosavyb• patvirtinan•ios žem•s kadastro pažymos).</p> <p>Projekto rezultatas gali b•ti lengvai panaudotas kitiems tikslams negu buvo nurodyta skiriant finansavim•.</p>

ANS numeris	144
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Melagingas pagalbos prašymas – Kit• taisykli• nesilaikymas
Ar pranešta IMS	Taip
Pažeidimo kodas	208 – 612
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Remiantis vadovujan•iajai institucijai pateikta suklastota deklaracija ir padirbtais dokumentais, buvo skirta parama galutinio naudos gav•jo projektui, kuriuo siekta stiprinti turizmo infrastrukt•r•.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas, pažeisdamas kvietimo teikti paraiškas s•lygas ir nepaisydamas tikslo, kurio buvo siekiama atitinkama veiklos programos priemone, panaudojo subsidij• ne turizmo infrastrukt•rai remti, o daugiabu•iams namams statyti.</p> <p>Be to, jis •gyvendindamas š• projekt• nesilaik• galiojan•i• ES aplinkosaugos teis•s akt•.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas gal•jo daryti •tak• vadovujan•iajai institucijai d•l vietos valdžios institucijos, tur•jusios su šiuo galutiniu naudos gav•ju susijusi• ekonomini• interes•, daromo politinio spaudimo.</p> <p>Pateikus suklastotas deklaracijas ir projekto paraišk• vadovujan•iajai institucijai, buvo skirta subsidija.</p> <p>Siekiant didesnio pelno, ši subsidija panaudota kitam tikslui negu buvo pranešta vadovujan•iajai institucijai paramos skyrimo projektui etape.</p>
Nustatyti tr•kumai	Valdymo (kontrol•s) sistema: galutinio naudos gav•jo geb•jimas daryti •tak• vadovujan•iajai institucijai.

	<p>Vadovaujan•ioji institucija nepatikrino projekto galutinio rezultato.</p> <p>Žem•s kadastrė nebuvo •rašo apie privalom• s•lyg•, susijusi• su projekto rezultatu.</p> <p>Tr•ko konkre•i• gairi•, kokias patikras reik•t• atlikti ir kokius dokumentus reik•t• gauti, siekiant •sitikinti, kad galutinis naudos gav•jas laikosi ES teis•s akt•.</p> <p>Galutinio naudos gav•jo pateikt• prašym• finansuoti išlaidas pirmojo lygmens patikros buvo nepatikimos.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Pagal turizmo srities priemones finansuojami projektai.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas pateik• deklaracij• be specialios j• patvirtinan•ios pažymos.</p> <p>Projekto rezultatai gali b•ti panaudoti kitiems tikslams negu buvo numatyta rengiant projekt•.</p>

ANS numeris	142
Sritis	EŽ• OGF Orientavimo skyrius – ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastotos deklaracijos – Ne•gyvendintas veiksmas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	208 – 810
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Strukt•rini• fond• parama buvo skirta jauniems pradedantiesiems •kininkams.</p> <p>Kvietime teikti paraiškas buvo nustatyti keli atrankos kriterijai.</p>

	<p>Atlikus tyrim• buvo nustatyti šie faktai: viena vertus, dauguma galutini• naudos gav•j• netenkino kvietime teikti paraiškas nustatyt• reikalavim•, kita vertus, daugelis j• neužsi•m• žem•s •kio veikla arba jau buvo •kininkai.</p> <p>Veikimo b•das: galutiniai naudos gav•jai, nor•dami •rodyti, kad atitinka visus kvietime teikti paraiškas nustatytus kriterijus, vadovujan•iajai institucijai pateik• suklustotas deklaracijas. Kita vertus, vietos valdžia dar• •tak• vadovujan•iajai institucijai, siekdama, kad subsidija b•t• skirta daugiausia bedarbiams remti.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: vadovujan•iajai institucijai dar• •tak• vietos politin•s valdžios atstovai.</p> <p>Vadovujan•ioji institucija pri•m• galutinio naudos gav•jo deklaracij• nepatikrinusi joki• dokument•.</p> <p>Audito institucija nebuvo nepriklausoma nuo vadovujan•iosios institucijos.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Vietoj kompetentingos institucijos pažymos pateikiama galutinio naudos gav•jo parengta deklaracija.</p> <p>Daugybei galutini• naudos gav•j• skiriama daug maž• subsidij•.</p> <p>Parama teikiama ekonomiškai silpnoje vietov•je arba vietov•je, kurios nedarbo lygis viršija tos valstyb•s nar•s vidurk•.</p>

ANS numeris	141
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklustos deklaracijos – Ne•gyvendintas veiksmas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	208 – 810

Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukūrimo modelio apibūdinimas	<p>Galutiniam naudos gavėjui (ribotos turtinės atsakomybės akcinei bendrovei) skirta subsidija profesinio mokymo kursams rengti su sąlyga, kad jis mokymo laikotarpio pabaigoje darbins besimokiusius asmenis pagal neterminuotas darbo sutartis.</p> <p>Vadovaujanti institucija paramai šiam projektui skyrė vadovaudamasi principu „kas pirmas, tas laimi“.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas besimokantiems asmenims nepranešė apie savo siūlymą darbins juos sutarties laikotarpio pabaigoje ir nemokėjo privalomai išmokėti.</p> <p>Paaikėjo, kad galutinio naudos gavėjo akcininkas buvo ir kitos ribotos turtinės atsakomybės akcinė bendrovė, gavusios subsidijas panašioms projektams gyvendinti, akcininkas.</p> <p>Veikimo būdas: ekonominės veiklos vykdytojas, prašydamas subsidijos, melagingai pranešė vadovaujamajai institucijai, kad jam pakaks veiklos pajamų darbins besimokantiems asmenims užbaigus mokymus.</p> <p>Tada galutinis naudos gavėjas pateikė vadovaujamajai institucijai suklastotą deklaraciją dėl išmokų mokytojams ir dėl neterminuotą darbo sutarčių sudarymo su besimokiusiais asmenimis.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas taip pat nuslėpė nuo besimokiusių asmenų informaciją apie jų mokymo tikslą ir jų teises užbaigus mokymus.</p> <p>Didelė paramos lėšų dalis gyvendinant projektą buvo išmokėta grynaisiais pinigais.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: paramos skyrimo projektams etape nebuvo veiksmingo vertinimo proceso – vadovaujanti institucija nepatikrino ekonominės veiklos vykdytojo veiklos pajamų, apyvartos ir verslo organizavimo, kad galėtų vertinti jo pajamų gyvendinti projektą.</p> <p>Kriterijus „kas pirmas, tas laimi“, kuriuo paramos skyrimo etape rėmėsi vadovaujanti institucija, neatitinka patikimo valdymo, veiksmingumo ir efektyvumo principų.</p> <p>Nepakankamai tikrintos kandidatų deklaracijos.</p> <p>Projektas tikslai nebuvo viešai paskelbti.</p>

	Vadovaujan•iajai institucijai tr•ko gairi•, kuriomis vadovaudamasi ji b•t• gal•jusi patikrinti, ar galutinis naudos gav•jas praneš• besimokantiems asmenims apie projekto tiks• ir apie j• teises užbaigus mokym•.
Pavojaus ženklai	Netinkamas galutinio naudos gav•jo verslo organizavimas. Išmokos galutiniam naudos gav•jui mokamos grynaisiais pinigais. Parama projektams skiriama netaikant tinkam• atrankos proced•r•.

ANS numeris	270
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Pažeidimo kodas	213
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Su galutiniu naudos gav•ju buvo sudaryta sutartis d•l sporto infrastrukt•ros statybos projekto.</p> <p>•gyvendinti projekt• rangos sutartimi buvo patik•ta laikinai •moni• asociacijai.</p> <p>Rangovas kelis kartus pateik• s•skaitas fakt•ras už tuos pa•ius darbus.</p> <p>Be to, rangovas sporto infrastrukt•ros statybai naudojo pigesnes ir prastesn•s kokyb•s žaliavas negu buvo nustatyta sutartyje su galutiniu naudos gav•ju.</p> <p>Galutinio naudos gav•jo darbuotojai steb•jo darb• atlikim• ir patvirtino,</p>

	<p>kad jie buvo atlikti tinkamai.</p> <p>Veikimo būdas: rangovas (laikina kompanija asociacija) pateikė galutiniam naudos gavėjui kelias sąskaitas faktūras už tuos pačius darbus. Siekiant nuslėpti, kad šiose sąskaitose faktūrose nurodyti vienodi darbai, pateikti šiek tiek skirtingi jų aprašymai.</p> <p>Kita vertus, rangovas, naudodamas kitas medžiagas negu buvo nustatyta sutartyje ir nurodyta galutiniam naudos gavėjui pateiktose sąskaitose faktūrose, neteisėtai padidino savo pelną.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Galutinis naudos gavėjas: atliktas privalomus rangovo vykdyti darbų kokybės tikrinimus, galutinis naudos gavėjas nesugebėjo nustatyti jokių pažeidimų, kurie vėliau nustatyti per OLAF tyrimą.</p> <p>Valdymo (kontrolės) sistema: vadovaujanti institucija, prieš išmokdama subsidijų, neužtikrino, kad būtų deramai tikrinama darbų kokybė ir teisingas projekto įgyvendinimas.</p> <p>Vadovaujantiosios institucijos kontrolės sistemoje nepavyko nustatyti nė vienos rangovo pateiktos suklastotos sąskaitos.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Darbų vykdymo termino atidėjimas.</p> <p>Sąskaitos faktūros apmokamos grynaisiais pinigais.</p> <p>Sąskaitose faktūrose pateikiama nenuosekli informacija.</p>

ANS numeris	192
Sritis	ESF – EŽŪOGF Orientavimo skyrius
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Suklastota deklaracija
Pažeidimo kodas	818
Ar pranešta IMS	Ne

Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukūrimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas vadovaujant institucijai nurodo per dideles personalo ir mokymo išlaidas.</p> <p>Veikimo būdas: galutinis naudos gavėjas vadovaujant institucijai pateikia išlaidų deklaracijas, kuriose nurodytos sumos buvo kur kas didesnės už tikrąsias išlaidas. Sutikrinus oficialią galutinio naudos gavėjo apskaitą su darbuotojų atlyginimais ir deklaracija, pateikta vadovaujant institucijai, buvo išaiškintas minėtas dokumentų nenuoseklumas. Nurodytas projektams skirtas darbo valandų skaičius smarkiai viršijo darbo valandų skaičių, už kurį bendrovė pagal darbo sutartis mokėjo atlyginimus savo darbuotojams.</p> <p>Išlaidos instruktoriams taip pat buvo labai padidintos (70 %).</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Audito sistema: nacionalinė audito tarnyba nustatė šio sukūrimo vieno projekto atveju, tačiau neatliko kitą to paties galutinio naudos gavėjo projekto audito ir nepranešė apie sukūrimo vadovaujant institucijai.</p> <p>Valdymo (kontrolės) sistema: trūksta administracinių gairių, pagal kurias personalo ir stažuotojų išlaidų deklaracijos turėtų būti patvirtintos rodymais, kaip antai darbo užmokesčio ir kitais dokumentais.</p> <p>Pirmojo lygmens kontrolė buvo nepatikima, nes nebuvo sutikrinti patvirtinamieji dokumentai.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Deklaruotos personalo išlaidos viršija vidutinę darbo rinkos kainą.</p> <p>Darbuotojų skaičius ir (arba) darbo valandos kaina viršija atitinkamus panašio projekto poreikius.</p> <p>Remiama daug panašio to paties galutinio naudos gavėjo projektų.</p>

ANS numeris	275
Sritis	ŽOFP
PL	2000–2006 m.

Pažeidimo klasifikacija	Suklastotas patvirtinamasis dokumentas – Netinkamos finansuoti išlaidos
Pažeidimo kodas	213 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Raudona
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas vadovaujant institucijai pateikė daug sąskaitų faktūrų, kuriose buvo deklaruotos finansavimo taisyklių neatitinkančios išlaidos.</p> <p>Veikimo būdas: galutinis naudos gavėjas paprašė ne ES bendrovės išrašyti suklastotas sąskaitas. Jis pateikė šias sąskaitas vadovaujant institucijai, siekdamas dirbtinai padidinti projekto išlaidas.</p> <p>Vadovaujant institucija patvirtino tas išlaidas ir padengė jas galutiniam naudos gavėjui.</p> <p>Susijusias sąskaitas faktūras galutiniam naudos gavėjui pateikė kitos ne ES bendrovės už neatliktus darbus ir nesuteiktas paslaugas.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Nebuvo administraciniai gairės dėl tinkamų finansuoti sąnaudų ir suklastotų sąskaitų faktūrų pavojaus ženklų.</p> <p>Trūkų gairės dėl pranešimo apie pažeidimus pagal Reglamentą Nr. 1681/94.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Vienas tiekėjas išrašo skirtingų formų (spalvų) sąskaitas faktūras arba keli tiekėjai išrašo tos pačios spalvos (formas) sąskaitas faktūras.</p> <p>Sąskaitoje faktūroje nurodytos prekės (paslaugos) aprašymas neatitinka kitų turimų duomenų (pavyzdžiui, pateikiama sąskaita faktūra už mašinos nuomą, kai ta pati mašina remontuojama, arba už paslaugas ar darbą, kurie negali būti suteikti, turint omenyje bendrovės praktinę patirtį, pramoninius gebėjimus ir (arba) žmogiškuosius išteklius.</p> <p>Sąskaitoje faktūroje nurodyta prekė arba paslauga neatitinka bendrovės prekybos verslo tikslų.</p> <p>Paslaugos ir (arba) prekės siūlomos vietos rinkoje, tačiau perkamos</p>

	kitose geografiškai tolimose rinkose.
--	---------------------------------------

1.2. „Dvigubo finansavimo“ grupė

ANS numeris	172
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 / 2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Dvigubas finansavimas
Pažeidimo kodas	606
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Raudona
Sukūrimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas (savivaldybė) paprašė subsidijos jau gyvendintam projektui (vadinamajam „atgaline data finansuojamam projektui“).</p> <p>Atgaline data finansuojami projektai yra projektai, kurie vadovaujant institucijai pateikiami įgyvendinimo metu arba jau gyvendinus. Jie finansuojami iš ES finansinių išteklių su sąlyga, kad atitinka nustatytus tikslus ir atrankos kriterijus, nustatytus to programavimo laikotarpio teisės aktuose.</p> <p>Pagal šį projektą buvo siekiama renovuoti seną nekilnojamąjį turtą ir paversti jį viešuoju pastatu.</p> <p>Tuo pačiu laikotarpiu kitas naudos gavėjas (privati bendrovė, kuri, kaip paaiškėjo, buvo pirmojo naudos gavėjo rangovė) paprašė kitos subsidijos iš 2000–2006 m. programavimo laikotarpio išteklių, siekdama renovuoti nekilnojamąjį turtą ir paversti jį viešuoju.</p> <p>Atlikti tyrimai atskleidė, kad pagal pirmąjį projektą atlikti darbai (atgaline data apskaityti 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu) buvo susiję su antrojo projekto darbais, kuriems 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu buvo skirta antra subsidija.</p> <p>Veikimo būdas: du galutiniai naudos gavėjai pateikė du projektus</p>

	<p>dviem atskiroms vadovujan•iosioms institucijoms. Iš pirmo žvilgsnio tie du projektai atrodo skirtingi, nes juos pateik• du atskiri naudos gav•jai, buvo paskelbti skirtingi j• tikslai (pirmasis tikslas – visuomen•s gerovei, antrasis – priva•iam verslui) ir jie priskirti dviem atskiriems programavimo laikotarpiams bei priemon•ms.</p> <p>Vis d•lto abu projektai buvo susij• su tais pa•iais darbais, atliekamais su tuo pa•iu nekilnojamuoju turtu.</p> <p>Abu galutiniai naudos gav•jai, siekdami, kad j• suk•iavimas neb•t• nustatytas, pateik• vadovujan•iosioms institucijoms suklastotas deklaracijas ir pažymas.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Teis•s aktai: tr•ko aiški• taisykli• ir kontrol•s su atgaline data finansuojamais projektais susijusiam suk•iavimui sustabdyti.</p> <p>Valdymo (kontrol•s) sistema: vadovujan•ioji institucija neturi ankstesni• duomen• sistem• arba priemoni•, kad gal•t• patikrinti, ar anks•iau buvo skirtas finansavimas, siekiant išvengti dvigubo finansavimo.</p> <p>Labai nepatikima pirmojo lygmens kontrol•, nes j• atliekant buvo remiamasi galutinio naudos gav•jo deklaracija, o ne oficialiais dokumentais, kaip antai žem•s kadastro pažyma.</p> <p>Nepatikima pranešimo apie pažeidimus sistema, nes valstyb• nar• nepraneš• apie pažeidim•.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Atgaline data finansuojamas projektas.</p> <p>Galutinio naudos gav•jo akcininkas turi su kitu galutiniu naudos gav•ju susijusi• ekonomini• interes•.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas pateik• deklaracijos patvirtinamuosius dokumentus vietoj valdžios institucij• pažymos.</p>

ANS numeris	176
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Dvigubas finansavimas
Ar pranešta IMS	Taip

Pažeidimo kodas	606
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas gavo mašin•, reikaling• jo mokslini• tyrim• projektui •gyvendinti, kuri• nemokamai suteik• NVO (•sik•rusi kitoje valstyb•je nar•je).</p> <p>Jis nesumok•jo tai NVO pinig• už mašin•, nes mašina buvo nupirkt• valstyb•s subsidij• l•šomis.</p> <p>Ta•iau galutinis naudos gav•jas nusl•p• ši• pad•t• nuo vadovujan•iosios institucijos ir, siekdamas •rodyti pirkim•, pateik• suklastot• s•skait• fakt•r•.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas sužinojo, kad buvo galima nemokamai gauti reikiam• mašin• jo mokslini• tyrim• projektui •gyvendinti. Tada jis išraš• padirbt• pirkimo s•skait• fakt•r• netikram tiek•jui toje pa•ioje valstyb•je nar•je, kurioje buvo tikrasis tiek•jas, ir pateik• t• s•skait• vadovujan•iajai institucijai.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo ir kontrol•s sistema: n•ra patvirtinam•j• dokument• sutikrinimo bendr•j• taisykli• ir gairi•.</p> <p>Neatliekama galimos dvigubo finansavimo ir s•skait• fakt•r• klastojimo rizikos analiz•.</p> <p>Tarp sanglaudos politikos vadovujan•i•j• institucij• n•ra informacin•s sistemos, kurioje b•t• galima nustatyti dvigub• finansavim•.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Ne•prastas pirkimas užsienyje – nenuosekli informacija apie s•skaitas fakt•ras.</p> <p>Išmokos grynaisiais pinigais.</p>

1.3. Interes• konfliktas

ANS numeris	271 – 196
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Interes• konfliktas
Pažeidimo kodas	IMS nenustatytos r•šies pažeidimas
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Vadovaujan•ioji institucija tarpinei •staigai (priva•iai bendrovei) patik•jo veiklos program• valdym• ir vis• pirma finansuotin• projekt• atrank•.</p> <p>Tarpin•s •staigos valdybos nariai taip pat dalyvavo partneryst•je, • kuri• •sitrauk• veiklos programos galutini• naudos gav•j• atstovai.</p> <p>Veikimo b•das: užmegzta vieš•j• institucij• (atsaking• už strukt•rini• fond• valdym•) ir ekonomin•s veiklos vykdytoj• partneryst•. Užmezgus partneryst•s ryšius vadovaujan•ioji institucija skiria priva•i• ribotos turtin•s atsakomyb•s akcin• bendrov• tarpine •staiga, atsakinga už vienos ar daugiau veiklos program• valdym•. Tos akcin•s bendrov•s (tarpin•s •staigos) valdyba renkama iš partneryst•s dalyvi•. Taigi valdybos nariai yra valdžios institucij• ir ekonomin•s veiklos vykdytoj• atstovai.</p> <p>Šie ekonomin•s veiklos vykdytojai yra tarpin•s •staigos vadovyb•s nariai ir taip dalyvauja procese, kuriame priimami sprendimai d•I ES I•š• skyrimo. Kita vertus, jie, kaip ekonomin•s veiklos vykdytojai, teikia projektus tarpinei •staigai.</p>
Nustatyti	Valdymo (kontrol•s) sistema: konkre•iai netikrintas dalyvavimas

trūkumai	<p>sprendimų priėmimo procese t. asmenų, kurie galėjo turėti asmeninių ir (arba) ekonominių interesų, susijusių su sprendimu, kur jie turėjo priimti kaip tarpinės staigos valdybos nariai.</p> <p>Nacionalinės valdžios institucijos nemanė, kad tokie dvejopie ekonominės veiklos vykdytojų vaidmenį reikėtų laikyti interesų konfliktu.</p> <p>Iš tiesų, nors bendrasis patikimo finansų valdymo principas, skaitant dėl užduočių atskyrimo, nėra palankus tokiai schemai, pagal galiojančius statymus tokia praktika nėra aiškiai uždrausta.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Nėra konkrečių gairių dėl užduočių atskyrimo.</p> <p>Ekonominės veiklos vykdytojai yra tarpinės staigos valdybos nariai.</p>

ANS numeris	143
Sritis	ESF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Interesų konfliktas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	IMS nenustatytos rūšies pažeidimas
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Ekonominės veiklos vykdytojas sėkmingai dalyvavo konkurse, pagal kurį jam leista gyvendinti profesinio mokymo projektus. Tačiau šis veiklos vykdytojas neturėjo šio kvietimo teikti paraišką sąlygas atitinkančios kompetencijos ir kvalifikacijos.</p> <p>Todėl veiklos vykdytojas (galutinis naudos gavėjas) gyvendinti projektą patikėjo rangovui, apie tai nepranešęs vadovaujamajai institucijai ir pažeidęs kvietimo teikti paraišką sąlygas.</p> <p>Sukėlavimą palengvino galutinis naudos gavėjas – vadovaujamiosios institucijos vertinimo grupės (vykdančios projektą atranką) narys, turintis</p>

	<p>su mokymo kursus surengusiu rangovu susijusi• ekonomini• interes•.</p> <p>Veikimo b•das: • ekonomin•s veiklos vykdytoj• kreip•si vertinimo grup•s narys; po to šis ekonomin•s veiklos vykdytojas papraš• subsidijos. Subsidija ekonomin•s veiklos vykdytojui buvo suteikta d•l vertinimo grup•s nario daromo spaudimo.</p> <p>Tada galutinis naudos gav•jas projekt• •gyvendinti patik•jo bendrovei, kurioje svarbi• ekonomini• interes• tur•jo vertinimo grup•s narys.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: paramos skyrimo proced•rose dalyvav•s asmuo steng•si, kad subsidija b•t• skirta konkretaus ekonomin•s veiklos vykdytojo projektui.</p> <p>Nebuvo pateikta gairi• d•l interes• konflikt• ir d•l to, koki• patikr• bei priemoni• tur•t• imtis vadovujan•ioji institucija, siekdama j• išvengti.</p> <p>Atrankos etape nebuvo pakankamai priži•rima, ar galutinio naudos gav•jo tikr•j• finansini• ir veiklos paj•gum• užtenka projektui •gyvendinti.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutinio naudos gav•jo bendrov• •steigta iškart prieš teikiant paraišk• subsidijai gauti.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas, prašydamas finansuoti išlaidas arba siekdamas •rodyti savo kompetencij•, pateikia savo parengt• deklaracij•.</p> <p>Vadovujan•ioji institucija patiki projekt• vertinim• kitam organui.</p>

ANS numeris	265 – 165 – 169 – 186 – 187
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Interes• konfliktas – projektas •gyvendintas nesilaikant taisykli•
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	IMS nenustatytos r•šies pažeidimas – 812
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona

<p>Sukūrimo modelio apibūdinimas</p>	<p>Galutiniam naudos gavėjui (vietos valdžios institucijai) steigta kooperatinei bendrovei) skirta subsidija infrastruktūrai stiprinti ir projekto vadovu paskirtas fizinis asmuo.</p> <p>Projekto vadovui perduoti visi galutinio naudos gavėjo galiojimai; galutinis naudos gavėjas visiškai netikrina ir nestebėjo projekto vadovo veiklos.</p> <p>Projekto įgyvendinimo darbus atlikti pavesta rangovui, su kuriuo susijusi ekonominiai interesai turi projekto vadovas (jis buvo pagrindinis rangovo bendrovės akcininkas).</p> <p>Taigi asmuo, kuris galutinis naudos gavėjas paskyrė projekto vadovu, ir galutinio naudos gavėjo rangovas turi interesus, kurie prieštaravo galutinio naudos gavėjo interesams.</p> <p>Kadangi projekto vadovo ir rangovo interesai sutapo, o projekto vadovo veikla visiškai nebuvo kontroliuojama, jie galėjo imtis veiksmų, kurie prieštaravo galutinio naudos gavėjo ir rangovo sutarčiai ir labai padidino rangovo pelną.</p> <p>Veikimo būdas: subsidijos skyrimo etape galutinis naudos gavėjas dar spaudimą vadovaujantiesiems institucijai dėl konkretaus projekto finansavimo. Šis spaudimas buvo dar lengviau daryti dėl galutinio naudos gavėjo – vietos valdžios, turinčios didelį politinį taktą – specifinio pobūdžio. Sudarius projekto sutartį, galutinis naudos gavėjas paskyrė projekto vadovą, kuris turėjo įgyvendinti projektą.</p> <p>Projekto vadovas, kuriam buvo suteikti visapusiški galiojimai veikti galutinio naudos gavėjo vardu, viena vertus, darbus atlikti pavedė rangovui, kurio vienas pagrindinis savininkas buvo jis pats, ir, kita vertus, labai padidino rangovo pelną, nuolat, kad buvo pažeistos rangovo sutarties su galutiniu naudos gavėju sąlygos.</p>
<p>Nustatyti trūkumai</p>	<p>Galutinis naudos gavėjas netaikė jokios projekto įgyvendinimo priežiūros sistemos.</p> <p>Valdymo (kontrolės) sistema: pirmojo lygmens kontrolė buvo nepatikima, nes, be kitų trūkumų, nebuvo atliekamos patikros vietoje siekiant užtikrinti teisingą projekto įgyvendinimą.</p> <p>Pažeisti užduočių atskyrimo, atskaitingumo ir skaidrumo principai.</p>
<p>Pavojaus ženklai</p>	<p>Valdžios institucijai steigto konsorciumo organizacija netinkama</p>

	<p>projektui gyvendinti ir (arba) jo gyvendinimui prižiūrėti.</p> <p>Rangovas patiria likvidumo sunkumų.</p> <p>Projekto gyvendinimas yra sudėtingas.</p>
--	---

ANS numeris	194
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Intereso konfliktas
Pažeidimo kodas	IMS nenustatytos rėšies pažeidimas
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukėiavimo modelio apibūdinimas	<p>Su galutiniu naudos gavėju (viešąja įstaiga) buvo sudaryta sutartis dėl naujos informacinės sistemos projekto gyvendinimo.</p> <p>gyvendinti projektą rangos sutartimi buvo patikėta privačiai bendrovei (rangovui), kurios veiklą privalėjo stebėti galutinio naudos gavėjo paskirtas Stebėjimo ir rezultatų priėmimo komitetas.</p> <p>Tačiau Stebėjimo ir rezultatų priėmimo komiteto (kurio užduotis buvo patikrinti, kad pateikta programinė įranga tinkamai veikia ir atitinka sutarties sąlygas) pirmininkas buvo kitos su projektu susijusios bendrovės, kuriai mokėjo rangovas, mokslinis konsultantas.</p> <p>Stebėjimo ir rezultatų priėmimo komitetas, kuriam darė spaudimą jo pirmininkas, patvirtino, kad projekto rezultatas atitinka reikalavimus, nors šis rezultatas turėjo trūkumų.</p> <p>Veikimo būdas: rangovas oficialiai sumokėjo trečiai bendrovei už jos pagalbą gyvendinant projektą.</p>

	<p>Tikrasis šios išmokos tikslas buvo atsilyginti treiosios bendrovės moksliniam konsultantui, kuris melagingai patvirtino, kad rangovo pateikta programinė ranga tinkamai veik ir atitiko sudarytos sutarties sąlygas.</p> <p>Šis konsultantas tapo galutinio naudos gavėjo Stebėjimo ir rezultatų priėmimo komiteto pirmininku.</p> <p>Galiausiai galutinis naudos gavėjas sutiko su šiuo patvirtinimu, kad rezultatas atitinka reikalavimus, ir nepaisydamas to, kad jo darbuotojai jau buvo atkreipę dėmesį pateiktosios sistemos veikimo problemas, pateikė mokėjimo prašymą vadovaujantiesiems institucijai.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: gyvendinant projektą taip pat dalyvavo projekto patvirtinimo organo narys (Stebėjimo ir rezultatų priėmimo komiteto pirmininkas).</p> <p>Valdymo (kontrolės) sistemoje nebuvo patikrinta, ar projekto gyvendinimo užduotys pakankamai atskirtos.</p> <p>Patvirtinti, kad projektas atitinka reikalavimus, turėtų būti galima institucija, nepriklausoma nuo galutinio naudos gavėjo ir išrinkta tokia tvarka, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir viešumas.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Keičiamos galutinio naudos gavėjo ir rangovo sudarytos sutarties sąlygos.</p> <p>Dalis užduočių perduodama pagal subrangos sutartis.</p>

ANS numeris	313
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Intereso konfliktas Piktnaudžiavimas (projekto turinys neatitinka veiklos programos tikslo)
Pažeidimo kodas	IMS nenustatytos rūšies pažeidimas – 851
Ar pranešta	Ne

IMS	
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutiniams naudos gav•jams skirtos subsidijos veiksams, kuriais siekta didinti vietos administracijos darbo veiksmingum•, •gyvendinti.</p> <p>Galutini• naudos gav•j• akcininkai buvo politikai ir vietos valdžios atstovai.</p> <p>Vadovaujan•ioji institucija buvo nacionalin•s administracijos dalis ir jai vadovavo asmenys, priklaus• tai pa•iai politinei partijai kaip ir galutini• naudos gav•j• akcininkai.</p> <p>•gyvendinant projekt• daugiausia buvo organizuojamos apskritojo stalo diskusijos ir seminarai, kurie vyko savaitgaliais ir poilsiaviet•se, taip pat buvo leidžiamos informacin•s broši•ros. Atliekant tyrim• buvo nustatyta, kad šie veiksmai neatitiko veiklos programos tikslo.</p> <p>Galutini• naudos gav•j• rangovai buvo galutini• naudos gav•j• akcinink• arba j• darbuotoj• giminai•iai.</p> <p>Veikimo b•das: •steigtos nevyriausybin•s asociacijos arba ribotos turtin•s atsakomyb•s akcin•s bendrov•s, turin•ios labai nedaug kapitalo ir menkai išvystyt• infrastrukt•r•.</p> <p>Prašant skirti subsidij• buvo dirbtinai sukurtos s•lygos, reikalingos tai subsidijai gauti.</p> <p>Vadovaujan•iajai institucijai buvo daromas politinis spaudimas skirti subsidij• remiantis tuo, kad kvietimo teikti paraiškas s•lygos buvo tariamai tenkinamos.</p> <p>Rangos sutartys sudarytos su galutinio naudos gav•jo akcinink• giminai•iais arba paž•stamais asmenimis.</p> <p>•gyvendinami veiksmai neatitiko projekto tikslo ir gal•jo duoti neteis•tos naudos galutinio naudos gav•jo akcininkams arba j• giminai•iams.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: vadovaujan•iajai institucijai buvo daromas politinis spaudimas dėl subsidijos skyrimo konkreitiems naudos gav•jams.</p> <p>Patvirtinam•j• dokument•, kuriuos kartu su mok•jimo prašymais pateik• galutinis naudos gav•jas, pirmojo lygmens kontrol• buvo nepakankama.</p>

	<p>Vadovaujan•ioji institucija per patikras vietoje nenustat• interes• konflikto, projekto tikslo ir tikr•j• veism• neatitikimo nei kit• rimt• su projektu susijusi• pažeidim•.</p> <p>Tr•ko gairi• d•l interes• konflikt•.</p>
Pavojaus ženklai	<ul style="list-style-type: none"> • kvietim• teikti paraiškas atsiliepia nedaug kandidat• – galutinis naudos gav•jas ir vadovaujan•ioji institucija, taip pat galutinis naudos gav•jas ir rangovai turi tarpusavio santyki• ir (arba) pažin•i•. Galutinis naudos gav•jas •steigtas iškart prieš teikiant paraišk• subsidijai gauti. Galutinio naudos gav•jo vadovyb• neturi arba beveik neturi patirties konkre•ioje projekto •gyvendinimo srityje. Galutinio naudos gav•jo organizacijos, žmogišk•j• ištekli• ir (arba) turto nepakanka projektui •gyvendinti. Galutinis naudos gav•jas per daug apibendrintai ir neaiškiai apib•dina vykdomus veiksmus.

1.4. Vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimas

ANS numeris	315
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimas
Pažeidimo kodas	614
Ar pranešta	Ne

IMS	
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Buvo remiami nevyriausybin• organizacij• projektai.</p> <p>Galutini• naudos gav•j• akcininkai buvo politikai ir vietos valdžios atstovai.</p> <p>Galutiniai naudos gav•jai, neprad•j• konkurso proced•ros, taigi pažeisdami vieš•j• pirkim• teis•s aktus, •gyvendino projektus pasitelk• rangovus.</p> <p>Ta•iau galutinis naudos gav•jas pasiraš• kelias sutartis su vienu rangovu. Kiekviena sutartis sudaryta d•l tam tikro vieno veiksmo dalies. Tokio sutarties suskaidymo • kelias sutartis su mažesn•mis sumomis tikslas – išvengti Europos ir nacionalini• vieš•j• pirkim• taisykli• taikymo.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas, siekdamas apeiti Europos ir nacionalinius vieš•j• pirkim• teis•s aktus, dirbtinai suskaid• projekt• • kelis veiksmus. Iš ties• kiekvienam atskiram veiksmui •gyvendinti numatyta suma nesiek• ribos, kuri• pasiekus pagal •statymus privaloma prad•ti vieš•j• pirkim• proced•ras. Tod•l •gyvendinti atskirus veiksmus buvo pavesta tam pa•iam rangovui.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: gal•jo b•ti daromas politinis spaudimas d•l subsidijos skyrimo konkre•iam naudos gav•jui.</p> <p>Projekto veiksmai per daug apibendrintai ir neaiškiai apib•dinti.</p> <p>Vadovaujan•ioji institucija netaik• ir (arba) nesilaik• vieš•j• pirkim• gairi• ir vidaus taisykli•. Vadovaujan•ioji institucija per patikras vietoje nenustat• vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidim•.</p> <p>Nepatikima pranešimo apie pažeidimus sistema, nes valstyb• nar• nepraneš• apie pažeidim•.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutinio naudos gav•jo ir vadovaujan•iosios institucijos tarpusavio santykiai ir (arba) pažintys.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas •steigtas iškart prieš teikiant paraišk• subsidijai gauti.</p>

ANS numeris	255
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	614
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas, pažeisdamas ES ir nacionalinius vieš•j• pirkim• teis•s aktus, sudar• rangos sutartis su rangovu d•l „nuotek• valymo“ projekt•.</p> <p>Konkre•iau kalbant, galutinis naudos gav•jas (viešoji •staiga) nepais• vieš•j• pirkim• taisykli• tiek sutarties sudarymo, tiek •gyvendinimo etape. Išankstiniai ir galutiniai mok•jimai taip pat buvo atlikti pažeidžiant sutarties s•lygas.</p> <p>Rangovas netur•jo patvirtinam•j• dokument•, kuriuose b•t• buv• išsamiai aprašyti atlikti darbai (pavyzdžiui, statybos s•naud• apskaitos dokument•, taisom•j• veism• tikrinimo •raš•).</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas • konkurso proced•r• •trauk• •vairius kriterijus, palankius konkre•iam dalyviui, kuris laim•jo konkurs•.</p> <p>Projekto •gyvendinimo etape galutinis naudos gav•jas, nepaisydamas vieš•j• pirkim• taisykli•, sutiko padidinti pradines išlaidas ir pakeisti sutarties s•lygas bei terminus. Rangovas nesaugojo dokument• (pavyzdžiui, statybos s•naud• apskaitos dokument•), patvirtinan•i• vis• t• pakeitim• reikalingum•, siekdamas, kad nekilt• •tarim• d•l jam palanki• galutinio naudos gav•jo sprendim•.</p>
Nustatyti tr•kumai	Valdymo (kontrol•s) sistema: tr•ko gairi• ir patikr•, kad b•t• galima •sitikinti, jog galutinis naudos gav•jas laik•si vieš•j• pirkim• taisykli•.

	Tr•ko projekt•, •gyvendinam• konkurso b•du, rizikos analiz•s arba rizikos rodikli•.
Pavojaus ženklai	<p>Pakeistos sutarties s•lygos.</p> <p>Rangovas geba daryti •tak• galutinio naudos gav•jo sprendim• pri•mimo procesui.</p> <p>Nesaugomi arba tik iš dalies saugomi privalomi dokumentai apie rangovo atliktus darbus.</p> <p>Rangovo buhalterin•je apskaitoje yra netikslum•.</p>

ANS numeris	142
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	614
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Vadovaujan•ioji institucija, naudodamasi technin•s pagalbos priemon•s ištekliais, tiesiogiai, nesurengusi konkurso, sudar• IT paslaug• sutartis tiesiogiai su priva•ia bendrove. Taip jis pažeid• ES ir nacionalinius vieš•j• pirkim• teis•s aktus.</p> <p>Vadovaujan•ioji institucija, naudodama technin•s pagalbos l•šas, yra ekonomin•s veiklos vykdytoja (galutin• naudos gav•ja). Tod•l šioje srityje vadovaujan•iajai institucijai taikomos visos taisykli•s, kurios yra privalomos galutiniam naudos gav•jui, ir bet koks netinkamas vadovaujan•iosios institucijos valdymas gali b•ti laikomas pažeidimu pagal Reglamento (EB) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dal• arba Reglamento</p>

	<p>(EB) Nr. 1828/2006 28 straipsn.</p> <p>Veikimo būdas: IT paslaugų sutarčių sudarymas tiesiogiai su rangovu, nerengiant konkurso ir taip pažeidžiant viešųjų pirkimų taisykles, nustatytas EB direktyvoje 92/50/EEB ir nacionaliniuose įgyvendinimo teisės aktuose.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: truko vadovaujamajai institucijai skirti viešųjų pirkimų gairės.</p> <p>Vadovaujamiosios institucijos darbuotojai nebuvo specialiai mokomi apie viešųjų pirkimų teisės aktus.</p> <p>Audito institucija netaikė techninės pagalbos priemonių rizikos analizės sistemos.</p> <p>Truko atitikties viešųjų pirkimų taisykloms auditui.</p> <p>Rangovas galėjo daryti taktinį vadovaujamiosios institucijos sprendimų priėmimo procesui.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Dėl sutarties pobūdžio ir sumos yra privaloma pradėti konkurso procedūrą.</p> <p>Paslaugų kaina viršija vidutinę rinkos kainą.</p>

ANS numeris	269
Sritis	EŽ • OGF Orientavimo skyrius
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	<p>Viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas</p> <p>Neužbaigtas veiksmas</p> <p>Konkurencijos taisyklių pažeidimas</p>
Pažeidimo kodas	614 – 811 – 612
Ar pranešta IMS	Ne

Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Su galutiniu naudos gav•ju (vieš•ja •staiga) buvo sudaryta sutartis d•l dr•kinimo sistemos suk•rimo projekto.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas dar iki sutarties sudarymo dienos projekt•gyvendinti rangos sutartimi patik•jo tre•iai bendrovei, netaikydamas jokios konkurso proced•ros ir taip pažeisdamas ES ir nacionalin•s teis•s aktus.</p> <p>Be to, pagal galutinio naudos gav•jo ir subrangovo pasirašytos sutarties s•lyg• subrangovas buvo •pareigotas nupirkti didel• reikiam• preki• dal• iš konkre•ios tre•ios bendrov•s.</p> <p>Ši tre•ia bendrov• pirkto rangovo nurodytas prekes iš kitos toje pa•ioje rinkoje prekiaujan•ios bendrov•s. D•l to buvo padidinta preki• kaina.</p> <p>Projektas nebuvo užbaigtas d•l galutinio naudos gav•jo ir rangovo teisin• gin•.</p> <p>Veikimo b•das: vadovujan•iajai institucijai buvo daromas spaudimas, kad ji išrinkt• konkret• projekt•. Š• vadovujan•iosios institucijos ir galutinio naudos gav•jo išankstin• susitarim• atskleid• ir tai, kad projekto sutartis buvo sudaryta pirmiau nei vadovujan•ioji institucija pri•m• oficial• sprendim• skirti jam subsidij•.</p> <p>Tada galutinis naudos gav•jas darbus atlikti patik•jo rangovui nesureng•s konkurso. Rangovo pasirašytoje sutartyje buvo nustatytas reikalavimas, kad jis pirt• reikiamas prekes iš konkretaus ekonomin•s veiklos vykdytojo, kuris iš to gaut• neteis•tos naudos. Ta•iau šis ekonomin•s veiklos vykdytojas pirkto prekes iš kitos toje pa•ioje rinkoje prekiaujan•ios •mon•s. Suk•iavimo schema buvo tokia: A rangovas buvo •pareigotas (galutinio naudos gav•jo) pirkti prekes iš B subjekto, kuris jas pirkto iš C subjekto (B subjektas buvo C subjekto konkurentas toje pa•ioje rinkoje).</p> <p>Min•toje sutartyje nustatytos s•lygos galutinis tikslas buvo pasinaudoti konkurencija ir dirbtinai padidinti preki• kain•.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: galutinis naudos gav•jas geb•jo daryti •tak• vadovujan•iosios institucijos projekt• atrankos sprendim• pri•mimo procesui.</p> <p>Atliekant pirmojo lygmens patikras nebuvo nustatyti ES konkurencijos taisykli• ir nacionalini• vieš•j• pirkim• taisykli• pažeidimai.</p>

	Trūkumo gairių ir vadovaujančiosios institucijos darbuotojų mokymo apie konkursų procedūras.
Pavojaus ženklai	Rangovas neturi pakankamai finansinių arba veiklos pajūgumų. Galutinis naudos gavėjas neturi patirties, susijusios su projektais, kurie turi būti gyvendinti rengiant konkurso procedūras.

1.5. Neįgyvendinti, neužbaigti arba nesilaikant taisykli įgyvendinti veiksmai

ANS numeris	143
Sritis	ESF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Veiksmas įgyvendintas nesilaikant taisykli – patvirtinamųjų dokumentų trūkumas
Ar pranešta IMS	Ne
Pažeidimo kodas	812 – 210
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Ekonominės veiklos vykdytojas vadovaujant institucijai pateikė profesinio mokymo kursų įgyvendinimo projektą. Išrinktas veiklos vykdytojas rangos sutartimis projektus įgyvendinti patikėjo kitoms bendrovėms, nes pats neturėjo reikiamos infrastruktūros ir kompetencijos. Tačiau toks užduočių perdavimas nebuvo leistinas pagal teisinę sistemą ir galutinis naudos gavėjas apie tai nepranešė vadovaujant institucijai.</p> <p>Sukėlavimui palengvino galutinio naudos gavėjo pažintis su vadovaujamosios institucijos vertinimo grupės (vykdanios projektų atrankos) nariu.</p> <p>Veikimo būdas: ekonominės veiklos vykdytojas pateikė savo projektus vadovaujant institucijai. Dėl vertinimo grupės nario daromo spaudimo ekonominei veiklos vykdytojui buvo skirta subsidija ir jis tapo galutiniu naudos gavėju. Tada šis naudos gavėjas projektus įgyvendinti patikėjo kitiems rangovams. Galutinis naudos gavėjas galėjo nuslėpti šį padėtį nuo vadovaujamosios institucijos, nes jis, prašydamas finansuoti išlaidas, teikė deklaracijas vietoj sąskaitų faktūrų ar kitų lygiavertinių dokumentų. Kadangi nebuvo išlaidų patvirtinamųjų dokumentų, galutinis naudos gavėjas taip pat galėjo nurodyti per dideles išlaidas.</p>

Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: paramos skyrimo procedūrose dalyvavęs asmuo stengėsi, kad subsidija būtų skirta konkrečiam ekonominės veiklos vykdytojui. Nebuvo pateikta gairių dėl patikrų, kurias reikėtų atlikti paramos skyrimo projektui etape, siekiant patikrinti galutinio naudos gavėjo pajūgumų įgyvendinti projektą.</p> <p>Nebuvo tikrinamas tikrasis galutinio naudos gavėjo pajūgumas įgyvendinti projektą.</p> <p>Nebuvo laikomasi galutinio naudos gavėjo pateiktų išlaidų finansavimo taisyklių (išlaidos buvo patvirtintos remiantis galutinio naudos gavėjo pateiktomis deklaracijomis).</p>
Pavojaus ženklai	<p>Nėra gairių, kaip išvengti galimo interesų konflikto.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas steigtas iškart prieš teikiant projekto pasiūlymą.</p> <p>Galutinio naudos gavėjo vadovybė neturi patirties konkreioje profesinio mokymo srityje.</p>

ANS numeris	139
Sritis	ESF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Neįgyvendintas veiksmas – Suklastoti patvirtinamieji dokumentai – Nedeklaruotos pajamos
Pažeidimo kodas	810 – 213 – 840
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Oranžinė
Sukūlavimo modelio	Du galutiniai naudos gavėjai (ribotos turtingos atsakomybės akcinės bendrovės), turintys tas pačias veiklos patalpas ir infrastruktūrą, gavo subsidijų keliems projektams, kurių tikslas buvo surengti bedarbių

apibūdinimas	<p>profesinio mokymo (kvalifikacijos kėlimo) kursus, įgyvendinti.</p> <p>Mokomi asmenys, užuot dalyvavę mokymo renginiuose, buvo darbininkai kitose bendrovėse (vadinamieji priimanieji bendrovė) kaip į gamybos grandinės darbuotojai.</p> <p>Taip ES subsidijos lėšomis buvo apmokėta dalis tų priimaniejių bendrovė darbo sąnaudų. Be to, mokomą asmenį pagaminti produktai buvo parduoti ir apie gautą pelną nepranešta vadovaujantiesiems institucijai.</p> <p>Veikimo būdas: galutiniai naudos gavėjai, viena vertus, pateikė tarpinei sąstaigai projektus, kurie atitiko visus kvietime teikti paraišką nustatytus kriterijus; kita vertus, jie darbininkai mokomus asmenis kitose bendrovėse gamybos grandinėje ir nerengė beveik jokių mokymo kursų.</p> <p>Tada galutiniai naudos gavėjai, siekdami gauti išmokas, pateikė tarpinei sąstaigai suklustotas deklaracijas ir suklustotus patvirtinamuosius dokumentus, kuriuose parodyta, kad projektai buvo įgyvendinti tinkamai.</p> <p>Konkrečiau kalbant, galutiniai naudos gavėjai suklautojo dalyvių sąrašui bei dalyvių parašus ir pateikė padirbtas sąskaitas faktūras už nevykdytą mokymo veiklą. Suklautojo palengvino tai, kad visa „mokymo“ veikla tariamai vyko priimaniejių bendrovėse patalpose.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: tarpinė sąstaiga, vykdydama kontrolę (pirmojo lygmens patikras), nenustatė jokio pažeidimo.</p> <p>Trūkų projektų tikslų viešinimo ir skaidrumo.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Galutiniams naudos gavėjams truksta pajūgumo įgyvendinti projektus. Mokymo kursai rengiami tik kitose įmonių patalpose.</p>

ANS numeris	197
Sritis	EŽ OGF Orientavimo skyrius
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Neįgyvendintas veiksmas – Suklautojos deklaracijos
Pažeidimo kodas	810 – 818

Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Geltona
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Galutinis naudos gavėjas gavo subsidijų mašinai, reikalingai jo pramoniniam procesui pagerinti, pirkti.</p> <p>Projekto išlaidos turėjo būti finansuojamos ES, valstybės ir privačiais šaltiniais. Todėl galutinis naudos gavėjas turėjo apmokėti dalį investicijos sumos.</p> <p>Tačiau galutinis naudos gavėjas neturėjo reikiamų finansinių išteklių savo šaltiniams bendrai finansuoti projektą.</p> <p>Todėl jis nuslėpė savo finansinius sunkumus nuo vadovaujančiosios institucijos ir padengė savąjį šaltinį išrašydamas padirbtus čekius mašinos tiekėjui.</p> <p>Gavėjas padirbtus čekius tiekėjas kreipėsi teisme, norėdamas susigrąžinti galutiniam naudos gavėjui parduotą mašiną. Mašina iš tiesų buvo sugrąžinta tiekėjui, todėl projekto tikslas nebuvo pasiektas.</p> <p>Veikimo būdas: Galutinis naudos gavėjas pateikė vadovaujančiajai institucijai suklastotą deklaraciją, siekdamas dirbtinai parodyti, kad jis buvo finansiškai pajėgus sumokėti savąjį privataus šaltinio dalį.</p> <p>Sukėlavimas buvo nustatytas, kai galutinio naudos gavėjo tiekėjas, kuriam nebuvo sumokėta už pristatytą mašiną, kreipėsi teisme.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema</p> <p>Vadovaujančioji institucija paramos skyrimo etape nepatikrino galutinio naudos gavėjo finansinio pajėgumo.</p>
Pavojaus ženklai	Galutinis naudos gavėjas patiria finansinius sunkumus.

ANS numeris	196
-------------	-----

Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Veiksmas •gyvendintas nesilaikant taisykli• – Netinkamos finansuoti išlaidos
Pažeidimo kodas	812 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Raudona
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Vadovaujan•ioji institucija veiklos programas valdyti patik•jo tarpinei •staigai (priva•iai bendrovei).</p> <p>Ta privati bendrov• (tarpin• •staiga) •gyvendinus programas buvo likviduota. Vadovaujan•ioji institucija pagal technin•s pagalbos priemon• neteis•tai padeng• dal• tr•kstam• tarpin•s •staigos darbuotoj• pensij• fondo l•š• ir dal• jos nuomos išlaid•. Ši dalis buvo lygi technin•s pagalbos priemon•s bendro finansavimo dydžiui (45 %).</p> <p>Veikimo b•das: vadovaujan•ioji institucija panaudojo technin•s pagalbos priemon•s finansinius išteklius kitiems tikslams negu nustatyta Reglamento (EB) Nr. 1260/99 23 straipsnyje ir akivaizdžiai pažeisdama nacionalines taisykles, kuriose aiškiai nustatyta, kad tarpin•s •staigos likvidavimo s•naudos n•ra tinkamos finansuoti s•naudos.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: vadovaujan•ioji institucija, veikdama kaip galutin• naudos gav•ja pagal technin•s pagalbos priemon•, neteis•tai panaudojo dal• jai skirt• ištekli•.</p> <p>Vadovaujan•iosios •staigos darbuotojai netur•jo pakankamai gairi• d•l technin•s pagalbos priemon•s taikymo srities ir teisingo naudojimosi šia priemone.</p> <p>Audito institucija nenustat• šio rimto pažeidimo, kuris padar• poveik• visai programai.</p> <p>Tvirtinan•ioji institucija patvirtino netinkamas finansuoti s•naudas.</p>
Pavojaus ženklai	Tarpin•s •staigos likvidavimas.

	Tarpin• •staiga prašo vadovaujan•iosios institucijos padengti jos likvidavimo išlaidas.
--	---

ANS numeris	194
Sritis	ERPF
PL	1994–1999 m.
Pažeidimo klasifikacija	Ne•gyvendintas veiksmas – Suklastotos deklaracijos
Pažeidimo kodas	818 – 810
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Su galutiniu naudos gav•ju (vieš•ja •staiga) buvo sudaryta sutartis d•l naujos informacin•s sistemos projekto •gyvendinimo.</p> <p>•gyvendinti projekt• rangos sutartimi buvo patik•ta priva•iai bendrovei (rangovui), kurios veikt• prival•jo steb•ti galutinio naudos gav•jo paskirtas Steb•jimo ir rezultat• pri•mimo komitetas.</p> <p>Per OLAF tyrimus nustatyta, kad iš ties• buvo •gyvendinta tik maža viso projekto dalis.</p> <p>Pagrindin• informacin•s sistemos dalis neveik• nuo jos naudojimo pradžios dienos.</p> <p>Ta•iau galutinis naudos gav•jas neprieštaravo d•l programin•s •rangos trik•i• – priešingai, jis pateik• mok•jimo prašym• vadovaujan•iajai institucijai.</p> <p>Veikimo b•das: rangovas, •gyvendindamas projekt•, užmezg• partneryst• su tre•ia bendrove.</p> <p>Rangovas ir jo partner• bendrov• geb•jo daryti •tak• galutinio naudos gav•jo Steb•jimo ir rezultat• pri•mimo komitetui, kuris patvirtino, kad</p>

	<p>rangovo pateikta programinė sąlyga tinkamai veikti ir atitiko sutarties sąlygas.</p> <p>Galutinis naudotojas sutiko su šiuo patvirtinimu, kad rezultatas atitinka reikalavimus, nepaisydamas to, kad jo darbuotojai jau buvo atkreipę dėmesį į sistemos veikimo problemas, ir pateikę mokymų prašymą vadovaujamajai institucijai.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: nesugebėta nustatyti, kad projektas nebuvo tinkamai įgyvendintas.</p> <p>Nepatikima pirmojo lygmens kontrolė, nes patikra vietoje užbaigus projektą, siekiant įsitikinti, kad jis teisingai įgyvendintas, nebuvo tinkamai atlikta.</p> <p>Vadovaujamoji institucija nežinojo, kad projektą įgyvendinti buvo iš dalies pavesta subrangovams.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Visi projektai arba jo dalys įgyvendinti pavesta subrangovams.</p> <p>Galutiniai naudotojai skundžiasi projekto rezultatais.</p>

ANS numeris	208
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	<p>Veiksmas įgyvendintas nesilaikant taisykli.</p> <p>Netinkamos finansuoti išlaidos.</p>
Pažeidimo kodas	812 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Raudona
Sukūrimo modelio	Bendra finansavimo suma pagal struktūrinę priemonę buvo skirta atgaline data finansuojant projektus, kurie, vadovaujamosios

apibūdinimas	<p>institucijos teigimu, atitiko Europos socialinio fondo tikslus ir uždavinius.</p> <p>Tačiau buvo nustatyti keli su šiais atgaline data finansuojamais projektais susiję pažeidimai: buvo pažeistos ES struktūrinio fondo teisės aktuose nustatytos skaidrumo ir atskaitingumo taisyklės, be to, projektai neatitiko struktūrinio fondo tikslus.</p> <p>Veikimo būdas: sprendimais deklaruoti jau įgyvendintus projektus pagal struktūrinio fondo veiklos programą vadovaujantys institucija pirmą remdamasi administraciniu sprendimu, kuris buvo priimtas klaidingai nustatant, kad tie projektai atitiko ES ir nacionaliniuose struktūrinio fondo teisės aktuose nustatytą taikymo sritį ir kitus kriterijus.</p> <p>Tačiau OLAF atliktas tyrimas atskleidė, kad buvo pažeisti arba apeiti visi reikalavimai dėl sutarčių sudarymo procedūrų, pirmojo lygmens patikrų, skaidrumo ir patvirtinamųjų dokumentų.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: vadovaujantys institucija neprieštaravo administraciniam sprendimui, paremtam klaidingu ES struktūrinio fondo teisės aktuose nustatytą taisyklių aiškinimu, ir juo neabejojo.</p> <p>Valdymo (kontrolės) sistema nebuvo veiksminga ir nepriklausoma. Nors per privačios bendrovės ir valstybės ministerijos audito skyriaus atliktus auditus buvo nustatyti pažeidimai, vadovaujantys institucija, vietos valdžios koalicijos raginama, patvirtino išlaidas.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Atgaline data finansuojami projektai.</p> <p>Ekonomiškai silpna vietovė.</p>

ANS numeris	137
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	<p>Veiksmas įgyvendintas nesilaikant taisyklių</p> <p>Netinkamos finansuoti išlaidos</p>
Pažeidimo	812 – 325

kodas	
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinės spalva	Oranžinė
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Galutiniam naudos gavėjui (viešajai įstaigai) skirta subsidija konkrečiau regiono vaizdžiui stiprinti.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas, siekdamas įgyvendinti projektą, privalo už ES ribas veikiančiai asociacijai paveda suorganizuoti renginį. Šis renginys vyko ne ES teritorijoje.</p> <p>Ši subsidija buvo panaudota renginyje dalyvavusi vietos valdžios atstovai ir rangovo, parengusio prekybos mugei skirtą standą, kelionas ir apgyvendinimo išlaidoms padengti.</p> <p>Parama projektui buvo skirta nepaisant Reglamento (EB) Nr. 448/2004 taisyklės Nr. 12 d.1 tinkam finansuoti sėkmingai, nes vadovaujančioji institucija neprašė, kad valstybės narė kreiptųsi Europos Komisijai ir gautų privalomą leidimą. Šis leidimas yra privalomas teikiant pagalbą atokiausiems regionams.</p> <p>Galutinis naudos gavėjas nesaugojo sėkmingai faktorių ir pasiūlymų, gautų renkant rangovus, kad galėtų parodyti ir pagrįsti projekto įgyvendinimo išlaidas.</p> <p>Veikimo būdas: vadovaujančioji institucija skyrė paramą projektui pažeisdama Reglamente (EB) Nr. 448/2004 nustatytą finansavimo taisyklę.</p> <p>Tada galutinis naudos gavėjas vietoj patvirtinamųjų dokumentų pateikė savo parengtas deklaracijas.</p>
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: vietos valdžia dar neturė vadovaujančiajai institucijai.</p> <p>Vadovaujančioji institucija neužtikrino atitikties Reglamento (EB) Nr. 448/2004 taisyklei Nr. 12.</p> <p>Vadovaujančioji institucija patvirtino išmokas galutiniam naudos gavėjui negavusi patvirtinamųjų dokumentų, kuriais būtų buvę galima pagrįsti visas galutinio naudos gavėjo prašomas finansuoti išlaidas.</p>

	<p>Tvirtinamoji institucija nenustatė, kad išlaidos buvo netinkamos finansuoti.</p> <p>Sunku tikrinti už ES ribų gyvendinamus projektus.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Projektai gyvendinami ne tame regione, kuriame veiklos programa turėtų būti vykdoma.</p> <p>Projektai gyvendinti pavesta ne ES teritorijoje sėstingiam subjektui.</p>

1.6. Bendro finansavimo sistemos pažeidimas

ANS numeris	196
Sritis	ESF – ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Bendro finansavimo sistemos pažeidimas Netinkamos finansuoti išlaidos
Pažeidimo kodas	832 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė spalva	Raudona
Sukėlavimo modelio apibūdinimas	<p>Vadovaujantioji institucija veiklos programas valdyti patikėjo tarpinei įstaigai (privaliai bendrovei).</p> <p>Tarpinei įstaigai skirtas lėšas iš dalies sudarė techninės pagalbos priemonės (ES dalies) finansiniai ištekliai ir iš dalies – galutinio naudos gavėjo (skyrusio nacionaliniam finansavimo daly) našai.</p> <p>Galutiniai naudos gavėjai buvo priversti mokėti šias mokes.</p> <p>Dėl šio pažeidimo buvo pažeista Reglamento (EB) Nr. 1260/99 32 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatytas „prievolės sumokėti visą sumą“ principas (galutinis naudos gavėjas turi teisę gauti visą jam skirtą išmoką; draudžiama jam nustatyti kokius nors mokesius arba rinkliavas, kurie nėra visiškai savanoriški galutinio naudos gavėjo našai).</p> <p>Veikimo būdas: tarpinė įstaiga pateikė galutiniam naudos gavėjui sąskaitą fakturą už programos valdymo išlaidas.</p> <p>Tarpinė įstaiga siekė pabrėžti, kad galutinio naudos gavėjo mokes yra savanoriškos, ir šiuo tikslu gavo galutinio naudos gavėjo deklaracijas,</p>

	kuriose jis patvirtino, kad gali sumokėti su subsidija susijusį mokestį.
Nustatyti trūkumai	<p>Valdymo (kontrolės) sistema: klaidingai suprasta Reglamento (EB) Nr. 1260/99 32 straipsnio 1 dalis. Nepakankama kontrolė, turint omenyje tai, kad audito institucija nenustatė šio rimto su visa programa susijusio pažeidimo.</p> <p>Labai tikėtina, kad galutinio naudos gavėjo sumokėtas našas skaičiuojamas kaip projekto išlaidas, todėl galiausiai projekto išlaidos dirbtinai padidinamos šiam našui lygia suma.</p> <p>Teisės aktai: Reglamento (EB) Nr. 1260/99 32 straipsnio 1 dalyje uždrausta iš galutinio naudos gavėjo reikalauti privalomo našo. Tačiau pagal tų nuostatų gali būti skirtas visiškai savanoriškas našas.</p> <p>Todėl pagal dabartinę teisinę sistemą yra rizika, kad savanorišku našu gali būti prisidengiama nustatant privalomą našą.</p>
Pavojaus ženklai	Išrašomos saskaitos faktūros už „valdymo mokesčius“ arba „partnerių našus“.

ANS numeris	274
Sritis	ERPF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Bendro finansavimo sistemos pažeidimas Viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimas
Pažeidimo kodas	832 – 614
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartinė	Oranžinė

spalva	
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas su savo rangovu pasiraš• dvi atskiras sutartis d•l to paties projekto •gyvendinimo. Pirmoji sutartis buvo pateikta vadovujan•iajai institucijai ir atitiko visas nustatytas konkurso s•lygas. Apie antr•j• sutart• (kurioje buvo nustatyta mažesn• suma ir mažiau darbo, palyginti su pirm•ja sutartimi) nebuvo pranešta vadovujan•iajai institucijai, apie j• žinojo tik galutinis naudos gav•jas ir rangovas. Atliekant tyrimus nustatyta, kad antrojoje sutartyje nustatyta mažesn• suma beveik prilygo tai pa•iai ERPF sumai kartu su nacionaline finansavimo dalimi ir kad darbai buvo atlikti pagal šios sutarties, o ne vadovujan•iajai institucijai pateiktos sutarties s•lygas.</p> <p>Žinoma, sutartis, kurioje buvo nustatyta mažesn• suma, neatitiko konkurso proced•ros reikalavim•. Tod•l j• pateikus neb•t• buv• •manoma laim•ti konkurso.</p> <p>Veikimo b•das: galutiniam naudos gav•jui skirta subsidija projektui, kurio nustatyta suma yra „X“, •gyvendinti.</p> <p>ES ir nacionalinio finansavimo l•šos sudar• 70 % X sumos.</p> <p>Tada galutinis naudos gav•jas prad•jo konkurso proced•r•, kuri• laim•jusiam dalyviui numatyta skirti „X“ sum•.</p> <p>Konkurso laim•tojas (rangovas) su galutiniu naudos gav•ju pasiraš• (netikr•) „X“ vert•s sutart•, atitinkan•i• konkurso proced•ros s•lygas; tuo pa•iu metu pasirašyta kita sutartis su tuo pa•iu rangovu (tikroji sutartis), kurios vert• sudar• 70 % „X“ vert•s ir kuri neatitiko reikalavim• d•l medžiagos kokyb•s ir infrastrukt•ros matmen•.</p> <p>Galiausiai galutinis naudos gav•jas tarpinei •staigai pateik• netikr• projekto •gyvendinimo sutart•, kurios vert• buvo „X“, ir nusl•p• tikr•j• su rangovu pasirašyt• sutart•, kurios vert• buvo beveik lygi ERPF ir nacionalinio finansavimo daliai (70 % „X“).</p> <p>Tai reiškia, kad projektas buvo 100 % finansuojamas ES ir nacionalin•mis l•šomis ir konkurso rezultatas buvo pasiektas apgaul•s b•du.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) sistema: nebuvo gairi• d•l privalom• dokument•, pagal kuriuos reik•t• patikrinti galutinio naudos gav•jo finansin• paj•gum• skirti savo projekto l•š• dal•.</p> <p>Labai nepatikima pirmojo lygmens kontrol•, nes vadovujan•ioji institucija nepatikrino, ar darbai atitiko galutinio naudos gav•jo nustatytas s•lygas ir specifikacijas.</p>

	<p>Tinkam• priemoni• neteis•tai išmok•toms sumoms susigr•žinti nebuvo imtasi iki OLAF tyrim• užbaigimo, nors šie pažeidimai valdymo sistemoje buvo nustatyti pirmiau nei juos nustat• OLAF.</p> <p>Tr•ko vadovaujan•iosios institucijos ir audito institucijos komunikacijos d•l•tariam• pažeidim•.</p>
Pavojaus ženklai	Ribotas galutinio naudos gav•jo finansinis paj•gumas.

ANS numeris	275
Sritis	ŽOFP
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Bendro finansavimo sistemos pažeidimas – Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Pažeidimo kodas	832 – 325
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin• spalva	Oranžin•
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas gavo subsidij• projektui •gyvendinti. Ši subsidija buvo skirta su s•lyga, kad galutinis naudos gav•jas turi reikiam• finansin• paj•gum•, kad gal•t• padengti bendrai finansuojamo projekto išlaid• dal• (privatus •našas).</p> <p>Galutinis naudos gav•jas vadovaujan•iajai institucijai praneš•, kad jo finansinis paj•gumas yra pakankamas, nors tai buvo netiesa.</p> <p>•gyvendindamas projekt• galutinis naudos gav•jas pateik• vadovaujan•iajai institucijai netikras išlaidas, kuri• suma ap•m• privataus •našo dal•.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas pateik• projekt•, kurio vert• buvo didesn• už projektui •gyvendinti reikaling• tikr•j• l•š• sum•.</p>

	<p>Tada galutinis naudos gav•jas projekto •gyvendinimo darb• dal• atlikti paved• tre•iai ne ES •sisteigusiai bendrovei (rangovui).</p> <p>Rangovas pagal suklastot• rangos sutart• sumok•jo A bendrovei (galutinio naudos gav•jo savininkui) sum•, lygi• bendrai finansuojamo projekto privataus finansavimo l•š• daliai.</p> <p>Šios veiklos rezultatas – galutinis naudos gav•jas atgavo savo privat• •naš• • bendrai finansuojam• projekt• ir taip pažeid• bendro finansavimo taisykl•.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Valdymo (kontrol•s) institucija: nebuvo administracini• gairi•, pagal kurias vadovaujan•ioji institucija b•t• prival•jusi ištirti galutinio naudos gav•jo finansin• paj•gum• •gyvendinti projekt•.</p> <p>Vadovaujan•ioji institucija nenustat•, kad projekto vert• buvo nepagr•stai didel•.</p> <p>Nacionalin•s institucijos nepraneš• apie š• pažeidim• pagal Reglament• (EB) Nr. 1681/94.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Sunki galutinio naudos gav•jo finansin• pad•tis.</p> <p>S•skait• fakt•r• už suteiktas paslaugas (prekes) išrašo bendrov•s, •sisteigusios už ES rib•, nors tas paslaugas (prekes) galima lengvai •sigyti vietoje.</p>

ANS numeris	285
Sritis	ESF
PL	2000–2006 m.
Pažeidimo klasifikacija	Bendro finansavimo sistemos pažeidimas – Suklastoti patvirtinamieji dokumentai
Pažeidimo kodas	832 – 213
Ar pranešta IMS	Ne
Pavojaus sutartin•	Oranžin•

spalva	
Suk•iavimo modelio apib•dinimas	<p>Galutinis naudos gav•jas, gav•s subsidijas iš keli• tos pa•ios valstyb•s nar•s vadovujan•i•j• institucij•, •gyvendino kelis profesinio mokymo projektus.</p> <p>Galutinis naudos gav•jas pateik• vadovujan•iosioms institucijoms prašymus finansuoti personalo išlaidas, kurios viršijo tikr•sias išlaidas.</p> <p>Dirbtinai padidintas personalo išlaidas taip pat buvo patvirtin•s galutinio naudos gav•jo auditorius.</p> <p>Veikimo b•das: galutinis naudos gav•jas dviem skirtingais metodais dirbtinai padidino savo personalo išlaidas ir taip padeng• sav•j• privataus finansinio •našo dal•:</p> <p>a) vadovujan•iajai institucijai deklaravo klaidingas (ir dirbtinai padidintas) personalo išlaidas už darbo valand•. Tikrosios darbo užmokes•io išlaidos kartu su mokes•iais, socialin•mis •mokomis ir administracin•mis išlaidomis kiekvienam darbuotojui buvo perpus mažesn•s už deklaruotas išlaidas;</p> <p>b) deklaravo vadovujan•iajai institucijai dirbtinai padidint• darbo valand• skai•i•.</p>
Nustatyti tr•kumai	<p>Audito sistema: neatliko kit• panaši• to paties galutinio naudos gav•jo •gyvendint• projekt• audit•, nors per vieno projekto audit• buvo nustatyti rimti pažeidimai.</p> <p>Vadovujan•ioji institucija, vykdydama pirmojo lygmens kontrol•, netikrino darbuotoj• atlyginim• ir (ar) darbo sutar•i• – jai pakako galutinio naudos gav•jo auditoriaus išduoto išlaid• patvirtinimo.</p>
Pavojaus ženklai	<p>Sunki galutinio naudos gav•jo finansin• pad•tis, d•l kurios padid•jo jo godumas ir (arba) poreikis suk•iauti.</p> <p>Daugiau kaip pus• vis• projekto išlaid• tenka vieninteliam sandoriui.</p> <p>Išlaidas patvirtina galutinio naudos gav•jo darbuotojas arba rangovas.</p>

¹ OL L 136, 1999 5 31, p. 20–22.

² Šiuo tikslu pagal Sprendimo 1999/352/EB 2 straipsnio 2 dalį Taryba yra atsakinga už tai, kad būtų parengtos Komisijos teisinės ir reguliavimo iniciatyvos, siekiant užkirsti kelią sukaviavimui, o pagal 2 straipsnio 5 dalies c punktą Taryba yra atsakinga už techninių pagalbos teikimą, ypač mokymo srityje, kitoms institucijoms ar staigoms, taip pat kompetentingoms nacionalinėms institucijoms.

³ COM (2007) 806 galutinis.

⁴ ERPF, SF ir ESF sukaviavimo prevencijos strategija (BSPS), 5.4. veiksmas: *Dažniausi atvejų rinkinys* – išplatinti atvejų rinkinį, kai ši informacija bus reikalinga darbui.

⁵ OLAF padeda organizuoti mokymo renginius, siekdama išaiškinti savo galiojimus ir konsultuoti kitais klausimais, pavyzdžiui, dėl sukaviavimo modelių, tendencijų, grėsmės, rizikos rodiklių ir metodikų.

⁶ Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, OL L 248, 2002 5 16, p. 64.

⁷ Tos pačios nuostatos trauktos sektorių teisės aktus: 1994–1999 m. programavimo laikotarpiu – Tarybos reglamento (EEB) Nr. 4253/88, nustatano bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų, kodifikuoto Reglamentu (EEB) Nr. 2082/93, 23 straipsnio 1 dalį; 2000–2006 m. programavimo laikotarpiu – 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatano bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų, 38 straipsnio 1 dalį; 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu – 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatano bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, OL L 210, 2006 7 31, 70 straipsnis.

⁸ Konvencijoje dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos, parengtoje vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties K.3 straipsniu⁸, **sukaviavimas** išlaidų srityje apibrėžiamas kaip bet koks tyčinis veikimas ar neveikimas, susijęs su:

- suklastotą, neteisingą ar neišsamų pareiškimą ar dokumentų naudojimu ar pateikimu, kurio padariniai yra Europos Sąjungos bendrojo biudžeto arba Europos Sąjungos valdomų ar jos vardu valdomų biudžetų lėšų pasisavinimas ar neteisėtas užlaikymas;

- tuos pačius padarinius sukelianiu informacijos neatskleidimu pažeidžiant konkretų sipareigojimą;

- netinkamu tokių lėšų naudojimu ne tiems tikslams, kuriems jos buvo iš pradžių skirtos.

⁹ Pasyvioji korupcija

Šioje Konvencijoje tyčiniai pareigūno veiksmai, kai jis savo ar trečiojo asmens naudai tiesiogiai arba per tarpininkus prašo arba priima bet kokį nepagrįstą atlygą, arba kai jis priima pažadą dėl tokio atlygio už teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą einant pareigas arba vykdant funkcijas, dėl kurio jis pažeidžia savo tarnybines pareigas, yra laikomi pasyviąja korupcija.

Aktyvioji korupcija

Šioje Konvencijoje tyčiniai bet kurio asmens veiksmai, kai jis tiesiogiai ar per tarpininkus žada, ar duoda bet kokį nepagrįstą atlygą pareigūnui, skirtą jam pačiam arba bet kuriam trečiajam asmeniui, už jo teisėtą ar neteisėtą veikimą arba neveikimą einant pareigas arba vykdant funkcijas, dėl kurio jis pažeidžia savo tarnybines pareigas, yra laikomi aktyviąja korupcija.

¹⁰ Ši išvada daroma išanalizavus OLAF operatyvinių ir strateginių žvalgybos veiklų.

¹¹ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1) 1 straipsnio 2 dalyje „pažeidimas“ apibrėžiamas taip:

„tai bet kuris Sąjungos teisės aktų nuostatų pažeidimas, susijęs su ekonominės veiklos vykdytojo veiksmu ar neveikimu, dėl kurio Sąjungos bendrajam biudžetui ar jos valdomiems biudžetams padaroma žala sumažinant ar iš viso prarandant pajamas, gaunamas iš tiesiogiai Sąjungos vardu surinktų nuosavų lėšų, arba darant nepagrįstas išlaidas“.

Struktūriniams fondams ir Sanglaudos fondui taikoma šiek tiek pakeista apibrėžtis, pakartota reglamentuose dėl pranešimo apie pažeidimus (2005 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2035/2005, OL L 328, 2005 12 15,

ir Reglamento (EB) Nr. 2168/2005, OL L 345, 2005 12 28, atitinkamai iš dalies keičiančių reglamentus (EB) Nr. 1681/94 ir 1831/94, 1 straipsnyje): pažeidimas – tai bet kuris Bendrijos teisės aktų nuostatų pažeidimas, susijęs su šio subjekto veiksmais ar neveikimu, dėl kurio Bendrijai bendrajam biudžetui ar jos valdomiems biudžetams padaroma arba gali būti padaryta žala darant nepagrįstas išlaidas iš Bendrijos biudžeto. Tai patį apibrėžtis pakartota Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, OL L 371, 2006 12 27, nustatantio bendrosios 2007–2013 m. laikotarpio nuostatas dėl ERPF, ESF ir SF, 2 straipsnio 7 dalyje.

12 Reglamente (EB) Nr. 1681/94 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2035/2005, „tarybos sukurtą“ apibrėžiamas kaip pažeidimas, dėl kurio nacionaliniu lygiu pradedama administracinė ir (arba) teisminė procedūra siekiant nustatyti tyčinę veiklą, ypač sukurtą. Ši apibrėžtis pakartota Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 27 straipsnio c punkte.

13 Pagal Reglamentą (EB) Nr. 1681/94 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2035/2005, ir Reglamentą (EB) Nr. 1831/94 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2168/2005, 1994–1999 ir 2000–2006 programavimo laikotarpiais ir pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 1828/2006 su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 846/2009, 27–36 straipsnius 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu.

¹⁴ IMS yra internetinė taikomoji programa, taisyta AFISNG ir skirta pranešti apie pažeidimus elektroninėmis priemonėmis. Joje suteikiama saugi ir kartu lengva bei lanksti prieiga bet kuriam galiojantiam nacionalinio arba regioninio lygmens naudotojui, todėl ji gali tenkinti ir labai decentralizuotose valstybėse poreikius. OLAF sukurti šios sistema siekdama padėti valstybėms narėms vykdyti šipareigojimą pranešti apie pažeidimus ir taryboms sukurtą atvejus, nustatytus valstybėms narėms vykdančioms fondų naudojimo kontrolės veiklą.

¹⁵ Apie pažeidimus, kurie buvo nustatyti iki Reglamento (EB) Nr. 1681/94 šalinimo, pranešti nereikia.

¹⁶ Žr. 2009 m. ES finansinių interesų apsaugos metinės ataskaitos statistikos priedą.

¹⁷ Priede pateiktas vertinimas, naudojamą pagal CMS sukurtą prevencijos modulį pažeidimams ir pažeidžiamumui klasifikuoti, sąrašas.

¹⁸ Prevencinės priemonės gali būti mokėjimo sustabdymas, ES bendrai finansuojamo projekto panaikinimas, apsidraudimas nuo rizikos banko garantija arba sukurtą draudžiančių sąlygų traukimas su naudos gavėjais pasirašomomis dotacijos susitarimais.